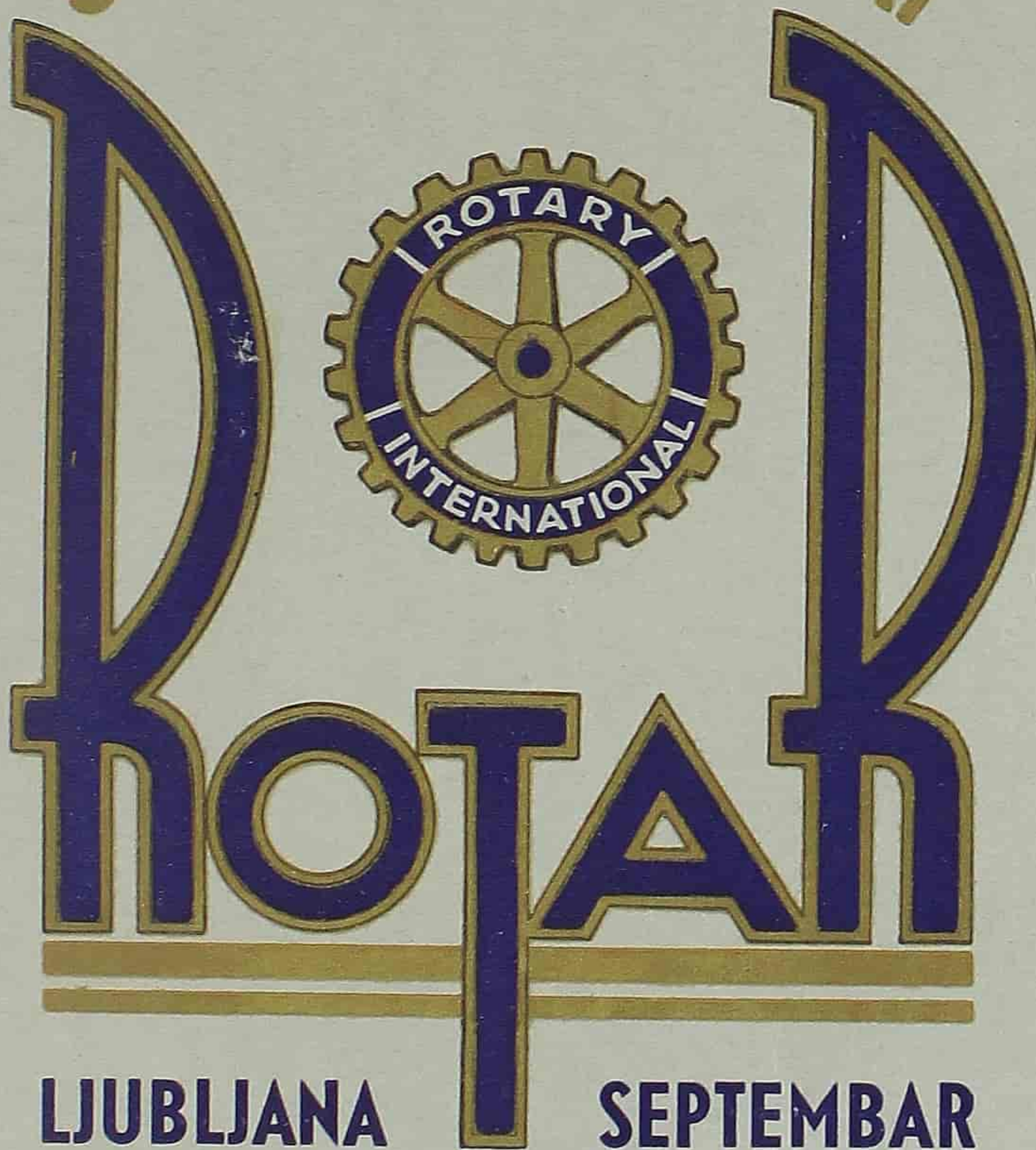

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

JUGOSLOVENSKI

LJUBLJANA

SEPTEMBAR

1938

S A D R Ž A J :

NJ. VEL. KRALJ PETER II.

TREĆE MESEČNO PISMO GUVERNERA.

ČLANCI:

O budućnosti rotarstva.
Zveza narodov in gospodarska znanost.
Plitvička jezera.
Medjugradski sastanak na Plitvičkim jezerima.
Inauguracija kluba u Brčkom.
Osijek nekad i sada.
Ivan Meštrović 1883—1938.

PIONIRI JUGOSLOVENSKOG ROTARSTVA.

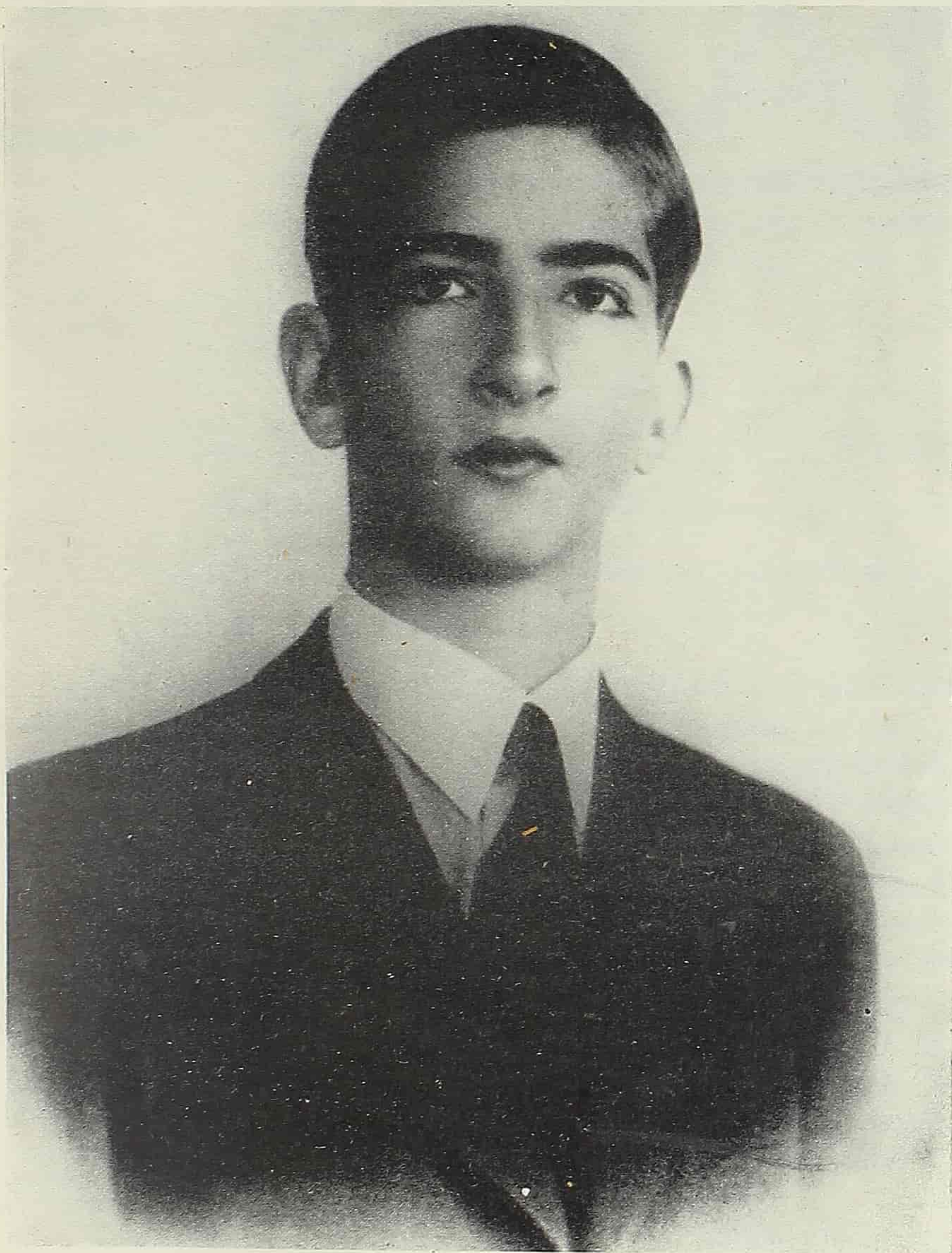
IZ ROTARSKOG SVETA:

Rotarstvo u brojevima. — Veliki klubovi. — Čehoslovačka 66. distrik R. I. — Rad guvernera i distrikta. — Rad nekih naših klubova.

PREDSEDNICI I TAJNICI KLUBOVA NAŠEG DISTRIKTA.

IZ NAŠEG DISTRIKTA:

Rad naših klubova. — Promene u članstvu. — Gde se stastaju i gde otsedaju rotari. Broj kluba po stanju 1. jula. — Prisustvovanje na klupskim sastancima.

6. septembra slavio je naš mladi kralj, Nj. Veličanstvo Petar II. svoj rođendan. Tom prilikom je cela država pokazala veliku odanost svome mladome kralju. I Rotary klubovi cele zemlje proslavili su oduševljeno i dostojno ovaj dan na sednicama kličući:

Živelo Njegovo kraljevsko Veličanstvo Petar II.

GODINA VI
15. IX. 1938

JUGOSLOVENSKI ROTAR

BR. 3

UREDNIK: DR. IVAN SLOKAR, GUVERNER 77. DISTRIKTA,
LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA C. 10, TELEFON BR. 20-57

IZLAZI SVAKOG 15.-OG U MESECU
CENA GOD. DIN 144 • BROJ DIN 12

TREĆE MESEČNO PISMO GUVERNERA

Pretsednicima i tajnicima svih klubova

Ljubljana, 14. septembra 1938

Milamibraćo!

1. Lastavice su nas napustile, škole su otpočele svojim radom, porodični život vratio se je opet u svoj normalni kolosek. Svi treba da sada sistematski crpimo iz zaliha nove energije sakupljene za vreme letnog odmaranja. Trošenje fizičkih i psihičnih snaga predstavlja život u svim njegovim peripetijama, od muke i žalosti do najvećeg stepena veselja i ekscesivnog uživanja. Preterano trošenje životnih snaga u ma kakvome pravcu stvara bezuslovno smetnje koje hoće normalan rad. Zbog toga se mora potrošnja kretati u granicama normalne mogućnosti regeneracije. Samo u tomu slučaju oseća svaki čovek unutrašnje zadovoljstvo u harmoničnom funkcijonisanju svih telesnih i duševnih elemenata, koji služe svojoj svrsi sistematskog stvaranja i pretvaranja kao izvoru razvitka svih organskih energija i napretka kulture i civilizacije.

U tome smislu zahteva i Rotarstvo od svojih članova rad, koji stvara osećaj unutrašnjeg zadovoljstva, a taj je rad služenje. Izraz služenje, koji je kroz vekove bio identičan sa pojmom inferiornog pa čak i ponižujućeg posla, taj je izraz rotarstvo podiglo i postavilo za simbol altruističkog, etičkog i moralnog shvatanja života svojih članova. Zbog toga treba svaki rotar, kad u svojem profesionalnom i javnom poslu stoji pred dilemom, kako bi se u nekome konkretnom slučaju odlučio, da

se seti da je rotar i da zastupa stanovište, koje po njegovom mišljenju najbolje odgovara principu služenja. Takvim se postupkom služiti to znači koristiti svome bližnjemu, svome narodu, državi i čovječanstvu. Sebi time stvara rotar ono duševno zadovoljstvo, koje je preduslov svake prave sreće.

2. Nema zajedničkog života bez razumevanja i sporazuma a razumevanje različitih potreba i interesa je preduslov za sporazumno rešavanje medjusobnih ličnih, državnih i medjudržavnih odnošaja. Preduslov za potpuno nepristrano razumevanje i iskren sporazum jeste **d o b r a v o l j a**. To je jaka pogonska snaga, koja može da razmoti i najzamršenije čvorove, ali samo ako je **u z a j a m n a** može da dovede do pravog kompromisa koji niti jednu niti drugu stranu nesme da kompromitira. Od naročite je važnosti dobra volja kao i princip razumevanja i sporazumevanja u javnom životu a osobito u političkim, privrednim, kulturnim i međunarodnim odnošajima; od obojestranske dobre volje zavisi čak i pitanje mira ili rata.

Dobar rotar mora biti pun dobre volje u izvršavanju rotarskih zadataka i ciljeva jer samo u tome slučaju neće malaksati misleći na predbacivanja da rotarskim radom crpi žlicom dobre volje kapljice z oceana zla i tuge.

3. Prvi medjugradski sastanak u ovoj rotarskoj godini održan je 14. augusta o. g. na Plitvičkim jezerima. Organizovan od Rotary kluba Karlovac a posećen od braće Rotary klubova Zagreb, Banjaluka, Sušak, Split, Šibenik i Ljubljana, vrlo je lepo uspeo, služeći medjusobnom upoznavanju i prijateljstvu. Izvještaj o tome sastanku objavljen je na drugom mestu ovog broja Jugoslovenskog Rotara.

4. Vrlo milo mi je, što Vam mogu saopštiti da sam 27. augusta o. g. obavio inauguraciju novog kluba u Brčkom, osnovanog pod kumstvom Vukovarskog kluba a hvalevrednom inicijativom njegovog pastpretsednika brata Tome Maksimovića. Svi su članovi novog kluba puni oduševljenja za rotarske ideale, što nam jamči, da će i ovaj klub biti punovredan član naše velike zajednice. Izvještaj o inauguraciji donosim na drugom mestu ovog broja.

5. Sastanak pretsednika i tajnika svih klubova našeg distrikta sazvaio sam a održaćese 23. i 24. o. m. u prostorijama hotela Srpski Kralj u Beogradu sa sledećim programom:

1. Obaveštavanje javnosti o rotarstvu. — Referat Ing. R. Alaupovića, R. C. Zagreb.

2. Zašto polaže rotarstvo veliku važnost na frekvenciju. — Referat br. D. Potočnika, R. C. Ljubljana.

3. Ima li što tajnog u rotarskom pokretu i radu? — Referat br. Dr. M. Markovića, R. C. Zagreb.

4. Čim veća ekstenzija, kao sretstvo i preduslov za postignuće rotarskih ciljeva. — Referat br. Dr. Lj. Vasiljevića, R. C. Petrovgrad.

5. Organizacija kluba i njegov rad. — Referat br. Dr. M. Balabušića, R. C. Novi Sad.

6. Zadaci rotarstva u međunarodnim odnosima. — Referat br. Dr. M. Ulmanský-a, R. C. Sarajevo.

7. O važnosti periodičkih ideoloških predavanja u klubu. — Referat br. Drag. Pavlovića, R. C. Beograd.

Za referente izabrao sam braću, od kojih očekujem, da će svaku temu odlično razraditi. Molim svu braću pretsednike i tajnike, da se sprema i čim bolje obaveste o tim predmetima radi diskusije, koja će slediti svakom referatu. Frekvencija treba da bude stopostotna.

6. Pretsednik Rotary International brat George C. Hager stiže 23. o. m. na večer u Beograd radi upoznavanja naših krajeva i rotarskog rada u našem distriktu. Beogradski je klub preuzeo organizaciju njegovog dočeka. Predviđen je banket na dan 24. septembra u večer. Uveren sam da na tome dočeku neće učestvovati samo braća pretsednici i tajnici nego i veliki broj ostale braće, da na taj način dokumentiraju svoje živo interesovanje za ovu veliku manifestaciju rotarske uzajamnosti. Bliža obaveštenja o programu poslaće svim klubovima blagovremeno Beogradski klub.

7. Inauguraciju novog kluba u Kranju izvršiću u najkraće vreme pošto su predradnje u glavnome već završene.

8. U pogledu unutrašnje ekstenzije čini mi se, da ne ispunjavaju svi klubovi svoju dužnost. Treba čim pre dopuniti nezastupane klasifikacije i regenerirati redove članstva.

9. Molim svu braću tajnike, da mi sve propisane izveštaje šalju blagovremeno, jer me nedostaci u tome pogledu kočuju u radu.

U očekivanju da će ovaj mesec Vašom saradnjom biti za naš pokret plodan i koristan

srdačno Vas pozdravljam

kao odani Vam

Dr. I v a n S l o k a r.

O BUDUĆNOSTI ROTARSTVA

(Uvod u diskusiju.)

Dr. Viljem Krejči

Otvoreno priznajem da sam se toga pitanja kao optimista i idealista uvek izogibao. Pošto sam uvek bio uveren da su naša četiri cilja iznad svega uzvišeni, da je svako razmišljanje o budućnosti Rotara suvišno, jer život koji ne bi bio u skladu sa našim načelima ne bi bio dostojan čoveka i time je postavljen najtvrdji temelj za budućnost naše organizacije.

Po nalogu programa sam ipak otpočeo da razmišljam o tome, kakvi su izgledi za budućnost rotarstva. Pri tom sam zaboravio da su naši rotarski vodje kad su nama preporučili raspravu o pitanju, koje je s obzirom na događaje posljednjeg vremena dosta tugaljivo, mnogo mučili, ali su i pored svih slabih iskustava i protiv oče-

kivanja mnogih, morali biti sigurni u uspeh, kojeg bi postigao naš pokret u budućnosti.

Rotary je u poslednje vreme preživeo mnoga teška iskustva, koja po izgledu nisu pomogla njegovo stanovište i koja su se pokazala, da su — ako se želimo danas u toj naručenoj nam diskusiji otvoreno i iskreno razgovarati — u otvorenoj suprotnosti sa svim tim, što smo u najvećem razmahu našeg pokreta, naročito pri ustanavljanju kluba, pre sedam godina očekivali. Nije to samo bilo oduševljenje i idealizam, kojeg sretamo kod svakog novog pokreta, već su naše nade u epohalne uspehe pored ideala, na kojima je podignut naš razmah, pomagala i izvesna dejstva, koja su nam svedočila, da Rotary ima zaista i svoj specijalni značaj. Sećamo se izvesnih značajnih sukoba, koji su se posredstvom rotara i pod jasnim uplivom naših ideja rešili bez teškoća i u obostrano zadovoljstvo. O tom su nam kumovi prilikom ustanove kluba znali mnogo čega privlačnog ispričati. Ali je — možda prerano — naišlo doba probe, morali smo doživeti događaje, koji su dijametralno suprotni s tim, što mi hoćemo; rekao sam „izgleda prerano“, šta treba da znači, da se rotarski pokret nije ne samo dosta raširio i da nije naročito proželo onih, koji su imali upliva na tok svetskih događaja i da bi verovatno ti konflikti izostali, kad bi naše ideje još dublje zašle u šire slojeve naroda. Ne znam, ali pretpostavljam, da je i u razvoju tih nepoželjnih zapleta više ili manje doprinomio naš rotarski upliv i da bi se ti konflikti razvili još neugodnije, ako ne bi polako, a ipak s izvesnom sigurnošću i doslednošću uticala svuda naša velika ideja dobre volje. Nisu to prazne reči, već nam opravdanost te tvrdnje dokazuju izvesne pojave, koje su bile pre, dok nismo imali Rotarija sasvim nepoznate. Reči „služenje“, „dobra volja“, „sporazum“, „svetski mir“, „priznanje prava i dužnosti“, „jednakost naroda“, „poštovanje tuđih interesa“ itd., koje sada neprestano slušamo i iz usta najuglednijih državnika, nesumnjivo su u našem smislu novi dobitak, kojemu ranije nisu pripisivali takav značaj. Uveren sam, da se nave-

dene reči ne ponavljaju u ustima onih, koji odlučuju o sudbini sadašnje generacije samo zato, što ih je kao sretstvo sadašnje politike pronašao neko, već kod kritičnog pregleda opažamo dvoje, naime da se te reči upotrebljuju u vezi s izražavanjem volje, koja očito liči načelima naših ciljeva i ujedno vidimo, da se zaista pretežni deo svetske politike kreće naročito u poslednjem času onim putevima, koje izgrađuje naša organizacija.

Uveren sam, da bi već odavno došlo do sudbonosnih sukoba, da ne bi bilo toliko ozbiljnih i iskrenih pokušaja da se ublaže trvenja i da se prepreče konflikti, i konačno, da ne bi došlo do tolike pripravljenosti na koncesije i kompromise, kad ne bi bilo istinskog upliva rotarske ideje na razvoj svetskih događaja. Uveren sam da popuštanje nije samo posledica straha, nego i posledica uvidjavnosti. Razume se da tu naša organizacija nije posegla neposredno u nastale sporove, jer bi to bilo protivno načelima našega delovanja, već te istinske pojave pripisujemo dugogodišnjem sistematskom delovanju i uplivu naše ideje na sve slojeve ljudskog društva. U tim mislima me pomažu naročito dve interesantne pojave.

Jedna od tih pojava je ta, da se svet, reklo bi se, koncentriše u dva tabora i to onoga, koji je odbacio rotarska načela i zabranjuje širenje rotarstva i onog koji dopušta ili čak pomaže naš pokret. Ništa ne menja tu činjenica, da nama nenaklonjeni tabor čine dva antipoda, dve ekstremne struje, koje se medjusobno dijametralno razlikuju. U našim idejama neprijaznom taboru vidim oba antipoda, preterani nacionalizam i komunizam, a u drugom taboru gledam, kako se skuplja sav ostali svet, koji želi imati mir, koji želi da sačuva kulturu, koji priznaje tuđa prava i poštuje preuzete sopstvene obaveze i koncesira svakome čovečja prava. Skoro bih mogao reći, da se između dva neprijateljska tabora udružio rotarsko nastrojen svet.

Druga takva pojava, koja me pomaže u izraženoj tezi, jeste ta, što oni, koji doduše dopuštaju razvoj našega pokreta, ali su ipak sami izazvali konflikte — opravdano ili ne —, samo osećaju u sebi bar dužnosti, da prema svetu, naročito prema rotarstvu opravdaju svoj nastup. U tome vidimo, da njihovi argumenti odlično služe prebacivanjima, koja se glasno podižu iz naših principa.

Uveren sam, da sve te pojave nisu samo slučaj, već rezultanta, na kojoj je sudelovala i sila naših misli. Ako sam tako kod pregleda situacije, koja treba da bude izhod našoj diskusiji, naveo što mi se momentalno učinilo važno u smeru našeg četvrtog rotarskog cilja, neka mi se dopusti da navedem još i to, da su ugodne posledice našega pokreta neuporedivo veće i blagorodnije kod našeg delovanja u korist zajednice i u korist poziva. Tu bih zašao predaleko, ako bih hteo samo letimično navesti, šta je u tom pogledu naš pokret sve korisnog učinio. Svaki guverner dobija mesečne izveštaje svih svojih klubova o njihovom delovanju. Kad bi mogli tu skupiti sve, što su klubovi i njihovi članovi dobro učinili u korist zajednice i u korist pozivnog delovanja, došli bi do zaključka, da mora svaki nepristrani posmatrač iskazati svoje duboko priznanje. Pa i u pogledu služenja u klubu nudi Rotary svima onima, kojima je klub postao prijazno i korisno ognjište, toliko dobra i prijatnosti, da bi klub morali osnivati, kad ga još ne bi bilo.

Pošto sam tako sa stanovišta naša četiri cilja obradio situaciju, kakvu vidim kroz naočare rotarskog pokreta, dolazim do zaključka, da ima i pored svih teških proba rotarstvo svoju veliku i moćnu budućnost. Što se tiče sukoba, koji sada unemiravaju svet, nadam se i želim, da i sadašnjem upliv našeg pokreta podje za rukom da spreči ono, što za čovečanstvo znači toliku štetu i sramotu.

A za budućnost sam uveren, da će snagom svojih idealnih načela rotarstvo svuda naći obilno prijatelja, da će najzad i tamo, gde mu nisu naklonjeni, prodreti odnosno opet prodreti zbog prava i istine, koje sleduje. To obećavam rotarstvu ne samo zbog mnogih iskustava i pojava, koje sam napomenuo, već i zbog toga, što mora po mojem dubokom uverenju konačno pobediti pravda nad krivdom, dobro nad zlom i čovečanstvo nad bestijalnošću.

*

Rotary Klub Ljubljana imao je na dnevnom redu sastanka od 24. VIII. veoma interesantnu temu: O budućnosti rotarstva. Kao uvod u diskusiju progovorio je br. dr. Viljem Krejci, pastgouverner našeg distrikta pastpredsednik Rotary Klub Ljubljana, a sada tajnik II. ljubljanskog kluba, koji je u svom govoru nanizao veoma važne misli te dao podlogu za diskusiju, koja je bila veoma interesantna.

ZVEZA NARODOV IN GOSPODARSKA ZNANOST

Drago Potočnik, R. C. Ljubljana

Med mnogimi institucijami, ki delujejo na mednarodnem polju, je vsekakor na prvem mestu Zveza narodov. Kdor motri njeno delo samo z očmi diplomata, politika ali povprečnega človeka, se ne more ubraniti vtisa, da delo Zveze narodov ni pokazalo onih sadov, kot so si jih želeli marsikateri državniki in politiki, še bolj pa ogromna večina nas zemljanov. Zaradi tega je tudi ugled Zveze narodov padel. Na drugi strani pa izvršuje Zveza na raznih poljih mednarodnega sodelovanja važno delo, katerega znamo vedno bolj in bolj ceniti. Kajti ni vse delo Zveze narodov izčrpano v politiki, temveč postaja Zveza narodov vedno važnejši vir za informacije ter še vedno kaže velike uspehe na raznih poljih, kjer je potrebno in se da doseči mednarodno sodelovanje.

V svrhu lažjega razumevanja nadaljnjih izvajanj navajam nekaj podatkov o Zvezi narodov kot celotnemu organizmu.

Zveza narodov je bila zasnovana po predsedniku severnoameriških Zedinjenih držav Wilsonu kot izrazito politična institucija. V svojih 14 točkah z dne 8. januarja 1918 je predsednik Wilson, ki je bil velik prijatelj malih narodov, poslal v svet med vojujoče se narode tudi kot zadnjo točko 14., v kateri pravi izrecno tole: Treba je stvoriti splošno zvezo narodov na podlagi paktov, ki so specificirani posebej v to, da ustvarjajo medsebojna jamstva za politično neodvisnost in teritorijalno nedotakljivost držav, enako velikih kot malih. Lahko smatramo 8. januar 1918 kot dan spočetja Zveze narodov. Sledila je temu mirovna konferenca, ki je sprejela leta 1919 izdelan pakt Zveze narodov, kakor je še danes v veljavi v le malo izpremenjeni obliki.

Naša država je članica Zveze narodov od njene ustanovitve sem, njena najmlajša članica pa je Egipt od leta 1957 dalje. Toda od usta-

novitve zveze sem pa do danes je izstopilo že mnogo držav iz Zveze. Tako ni več članica Brazilija, razne manjše ameriške države, Nemčija, japonska in v kratkem tudi ne bo več Italija, ki je že naznanila svoj izstop.

Z ozirom na ugovore, čemu je treba plačevati visoke prispevke Zvezi narodov, je treba pojasniti, da ti izdatki niso tako visoki, kot nepoučeni mislijo. Po najnovejših podatkih znaša prispevek naše države za leto 1958 samo 578.912.60 zlatega franka. To da pri tečaju 14.50 din za zlati frank komaj 5 in pol milijona dinarjev. Naša država plačuje 17 enot, dočim plačuje Češkoslovaška, ki šteje celo nekoliko manj prebivalcev kot naša država, 25 enot ali za 1958. 557.224.40 zlatega franka. Mnogo manjša Švica, ki šteje 4.2 milijona prebivalcev, plačuje ravno toliko kot mi: 17 enot ali 578.912.60 zl. franka.

Skupno znašajo prispevki vseh držav 20.8 milijonov zlatih frankov, oz. znaša celotni proračun Zveze za l. 1958. 52,275.251 švicarskih frankov. Od tega odpade na skupščino, svet, tajništvo, konference in komisije 15,929.000 šv. frankov, na mednarodno organizacijo dela 8,555.000, na stalno mednarodno sodišče 2,894.000, na podpore 5,115.000 frankov. Te podpore gredo v glavnem za Nansenov mednarodni begunski urad, za instaliranje Asircev v Iraku, za visoki komisariat za begunce iz Nemčije, za dispozicijske sklade kontrolne komisije v primeru devalvacije gotovih valut in za vzdrževanje visokega komisarja Zveze narodov v Gdanku.

S politične strani gledano je gotovo najtežja stvar v poslovanju Zveze narodov ta, da morajo biti vsi sklepi sprejeti od vseh članic, edino za vprašanje procedure velja večinsko načelo. To je največja rana sistema, ker se vedno najde kdo, ki ali zaradi političnega prijateljstva ali iz ozirov ali pa, ker je sam naravnost ali posredno prizadet, glasuje in onemogoči vsak dalekosežnejši sklep (kot liberum veto na Poljskem v prejšnjih stoletjih!).

Toda če politični uspehi Zveze narodov niso taki, da bi se mogla z njimi preveč pohvaliti, so tem večji uspehi njeni uspehi na gospodarskem in socialnem polju. Posebno vlogo zavzema tu mednarodni urad dela, katerega delavnost je zelo dobro znana tudi v naši državi. Naj omenim samo, da je bilo izdelanih 62 raznih konvencij po mednarodni konferenci dela, katere je tudi že ratificirala cela vrsta držav. Med važnejšimi institucijami je omeniti še stalno mednarodno sodišče v Haagu. Rešilo je že mnogo težkih mednarodnih sporov in tudi naša država je imela opraviti z njim.

Že na drugem svojem zasedanju je svet Zveze narodov ugotovil, da je potrebno sklicanje mednarodne konference za predloge za ureditev raznih mednarodnih finančnih vprašanj. Ob tej priliki je bila ustanovljena tudi gospodarska in finančna organizacija Zveze. Ustanovljeni so bili štiri važni odbori, katerih delavnost je šla včasih nezapažena mimo široke javnosti, toda doseženi so bili prav pomembni uspehi. Ti štiri odbori so: finančni, gospodarski, davčni in odbor statističnih strokovnjakov.

Delo gospodarskega odbora obstoji v raziskovanju mednarodnih gospodarskih odnošajev in ta odbor je izdal že celo vrsto tehtnih publikacij, zlasti n. pr. o raziskovanju konjunktturnih ciklov, o trgovskem pristopu k surovinam itd. Posebno znatno pa je bilo njegovo delo v so-

delovanju s finančnim odborom. Zveza narodov je finančno pripomogla h gospodarski in finančni obnovi Avstrije, Madžarske, Grčije, Bolgarije in Gdanska, z izvedenskim mnenjem je finančni odbor pomagal Estonski in Posarju, v Albaniji pa je sodeloval s tehničnimi finančnimi nasveti. Naj naštejemo še nekaj točk iz obsežne delavnosti finančnega odbora: problem zlata, pogodbe za mednarodna posojila, pobijanje izdelovanja krivega denarja in falzificiranja vrednostnih papirjev, vprašanje kliringov, poenostavljenje carinskih formalnosti, ureditev spornih trgovskih vprašanj, odprava prepovedi in omejitev pri uvozu in izvozu, izvoz kosti in kož, dela za mednarodno unifikacijo meničnega in čekovnega prava, ureditev kitolovstva, kmetijska vprašanja, mednarodna trgovina z mesom, sankcije, konvencije o mednarodni statistiki itd.

Posebno važno panogo tvori proučevanje prometnih in tranzitnih vprašanj. Tudi na tem polju so razne tozadevne organizacije Zveze narodov izdelale številne konvencije, katerih se drže mnoge države. Zlasti je pomembno delo za unifikacijo cestne signalizacije. Tozadevna konvencija je bila sklenjena dne 30. marca 1931 v Ženevi in se drže mednarodnih znakov vse evropske kontinentalne države, med njimi tudi take, ki niso več članice Zveze narodov ali pa sploh niso podpisale te konvencije. Za mednarodni avtomobilski promet je važna konvencija o fiskalnem režimu tujih avtomobilov. Seveda je bila pozornost tega dela organizacije posvečena tudi drugim prometnim vprašanjem na področju železniškega, zračnega, pomorskega prometa, javnim delom itd.

Tretji del delovnega območja Zveze narodov obsega razna higijenska vprašanja (borba proti nalezljivim boleznim, pomoč raznim državam s tehnično organizacijo, kmetijska higijena, biološka standardizacija, študij stanovanjskih vprašanj, fizična vzgoja itd.).

Nadaljne delovno področje se nanaša na mednarodno intelektualno sodelovanje na literarnem polju, pouk, lepe umetnosti, intelektualne pravice, kinematografska vprašanja itd.

Socialno in humanitarno delo Zveze narodov se pozna na mnogih poljih z večjim ali manjšim uspehom, zlasti je tu pomembno tehnično sodelovanje med Zvezo narodov in Kitajsko na zdravstvenem polju. Mnogo organizacij dela na tem polju pod egido Zveze narodov, od katerih sta najvažnejši Mednarodni Nansenov begunski urad in Mednarodni center proti gobavosti v Riu de Janeiro.

Publikacije

Tajništvo Zveze narodov ima posebno finančno sekcijo in službo za gospodarske študije.* V njej so zbrani odlični strokovnjaki z vsega sveta. Tu postaja Zveza narodov središče za študije in najvažnejši informacijski vir. V ta namen je priključena Zvezi narodov velikanska knjižnica, ki danes spada med največje knjižnice na svetu. Na 60.000 kvadratnih metrov je prostora v njej za 1 milijon zvezkov. Poleg tega ima še posebne prostore za juridične in politične študije, za finančna in gospodarska vprašanja in probleme socialne politike in higijene.

* V tajništvu Zveze narodov sodelujeta tudi dva naša rojaka: g. Vladimir Miselj in g. Vukičević.

Ta sekcija izdaja tudi dragocene publikacije, ki prinašajo zlasti mednarodne preglede. Pomisliti je treba, koliko časa bi se izgubilo z zbiranjem mednarodnih statistik, koliko truda in stroškov bi bilo treba samo za študij nekaterih vprašanj v mednarodnem obsegu. Proučevanje mednarodne konjunktore v svetovnem obsegu z najboljšimi in najnovejšimi pripomočki je možno baš z delom Zveze narodov. Stanje mednarodne konjunktore je važno tudi za nas, saj je od nje odvisna tudi naša konjunktura in s tem tudi naše narodno blagostanje, njega dvig, potem tudi kulturni in socialni napredek.

Naj naštejemo nekaj tozadevnih gospodarskih publikacij, ker bi naštevanje drugih publikacij odvzelo preveč časa in prostora:

Mesečno izdaja Zveza narodov *Bulletin mensuel statistique*, ki prinaša indekse z vseh gospodarskih področij, večinoma reducirane na leto 1929, kar zelo omogoča primerjavo med razvojem gospodarstva v posameznih državah. Poleg tega prinaša tudi absolutne številke o produkciji, trgovini, valutah, vlogah v bankah in hranilnicah, številne grafikone o najvažnejših gospodarskih pojavih itd. Ta statistični mesečnik je vsakomesečno dopolnilo statističnega letopisa.

Vsakoletne publikacije: 1. „*Annuaire statistique de la Société des Nations*“, ki izhaja vsako leto v juliju (zadnji je za 1937—1938). Ta statistični letopis je najboljši mednarodni letopis, iz katerega črpajo podatke za svoje mednarodne preglede tudi drugi letopisi kot n. pr. nemški in italijanski.

2. „*Monnaie et Banques*“ izide vsako leto aprila, (zadnja publikacija za 1937—1938). Obsega dva dela: prvi prinaša pod naslovom „*Aperçu de la situation monétaire*“ podatke o valutnem položaju, zlatu, bančni in finančni politiki ter o osrednjih bankah. Novo je letos poglavje o zakonodaji trgovskih bank na svetu. Drugi del pa prinaša statistike o trgovskih in osrednjih bankah do najnovejšega časa („*Les Banques commerciales et centrales*“), naravno tudi za našo državo.

3. „*Aperçu général du commerce mondial*“. Izdaja za 1937 je že izšla in prinaša statistiko mednarodne trgovine s podrobno analizo tendenc v razvoju mednarodne trgovine.

4. „*La production mondiale et les prix*“. V avgustu je izšla že publikacija za 1937—1938. Uvodno prinaša ta knjiga pregled razvoja svetovne produkcije od 1920—1937, podatke o produkciji, zaposlenosti in nezaposlenosti, o industrijski produkciji v najvažnejših državah, o zalogah surovin in o mednarodni trgovini in prometu v zvezi s produkcijo. Posebna poglavja so posvečena gibanju cen, industrijskim dobičkom in dohodku iz kmetijstva, vse podkrepjeno s statistikami in grafikoni.

5. Septembra je izšla „*Revue de la situation économique internationale*“, ki prinaša sumaričen pregled položaja svetovnega gospodarstva izpod peresa g. Meade iz tajništva Zveze narodov.

6. Nadaljna publikacija, ki bo izšla v jeseni 1938 za leto 1937., je „*Statistiques du commerce mondial*“, ki prinaša podrobne podatke o trgovini posameznih držav, po predmetih in državah, s katerimi se je razvijala trgovina.

7. Istočasno izide tudi podrobna statistika o trgovini z najvažnejšimi surovinami, ki bo sedaj tretja (za 1935, 1936 in 1937). To je „Commerce de certaines matières premières“.

8. Končno izide na koncu leta za prejšnje leto še podroben pregled plačilnih bilanc številnih držav na svetu z uvodom o dogodkih na mednarodnem denarnem in kapitalnem trgu. Naslov te publikacije je „Balances des paiements“ in prinaša ta publikacija večkrat tudi drugje neobjavljene podatke o plačilni bilanci naše države iz uradnega vira, ki drugače ni dostopen javnosti.

So pa tudi še posebne študije, v katerih je zbrano ogromno gradiva za proučevanje mednarodnih gospodarskih problemov, od katerih omenjam samo dve: „La crise agricole“ in lani izdano knjigo o gospodarskih ciklih, kjer znani strokovnjak Gottfried Haberler analizira razne konjunkturte teorije. Pri tem je ugotovil, da so marsikdaj le neznatne razlike med raznimi teorijami, katere je zbral v sorodne skupine in potem razčlenil („Prosperité et dépression“).

Za mednarodno statistiko postaja delo Zveze narodov tako velike važnosti, da se bodo pokazali pri ljudskih štetjih v raznih državah okoli konca leta 1940 tudi že uspehi tega dela. Tudi naša država se bo pri svojem ljudskem štetju v začetku leta 1941 držala predlogov Zveze narodov, da bo tako omogočena primerjava rezultatov našega štetja s štetjem v drugih državah.

Končno omenjamo še, da bo organizirana v Ženevi stalna razstava grafik o gospodarskih in finančnih tekočih vprašanjih, kar bo zelo koristilo obiskovalcem ženevske institucije.

Vse to ogromno delo vrši danes Zveza narodov in to delo zasluži tudi pozornost rotarstva, ker dela Zveza narodov za iste važne cilje kot rotarstvo: pospešuje mednarodno sporazumevanje, dobro voljo in stremi za mirom, hoteč s tem služiti i posameznikom i državam pri njih delu za povečanje blagostanja svojega naroda in s tem tudi vsega sveta.

PLITVIČKA JEZERA

Predavanje br. Jure Cindrića, R. C. Karlovac na medjugradskom sastanku na Plitvičkim jezerima 14. augusta 1938

Prema današnjem našem programu boravka na Plitvičkim jezerima imam dužnost kao član domaćine Rotary kluba u Karlovcu da održim kratko predavanje o Plitvičkim jezerima. Radi njegove kratkoće ovo predavanje je informativnog karaktera t. j. ono je jedan bačen pogled na naša Plitvička jezera prilikom našeg boravka na njima, kao dužni obzir u izrazu udivljenja njihovim krasotama.

Divna je naša zemlja Jugoslavija, jer ju je priroda nadarila svim svojim ljepotama u tolikim raznolikostima, kakove se jedva zamisliti mogu. Velebna je to slika sa obiljem najraznolikijih krasota.

Divna je naša zemlja Jugoslavija, jer ju je priroda nadarila svim svojim ljepotama u tolikim raznolikostima, kakove se jedva za-

misliti mogu. Velebna je to slika sa obiljem najraznolikijih krasota. Naše modro Jadransko more slilo se uz kamenite litice zapljuskujući i umivajući bijele hridi iza kojih se zamjećuju tu i tamo krpice zelenila maslinika i lovorika. Visoke gore sa gordim vrhuncima i zelenim šumama, okićene sa vinorodnim brežuljcima i voćnjacima nadvile su se nad zlatorodna i zlatoklasna plodna polja kroz koja jure i žubore svježih potoci ili dostojanstveno protječu naše rijeke Dunav, Sava, Drava, Morava, Vardar i Neretva raznašajući nam slavu i glas u sva morska područja Mediterana. Kudgod krenemo diljem naše zemlje nižu se pred našim očima ljepote za ljepotama pune čara u najodabranijem obliku i sadržini. Ima tu plodnih polja, bujnih livada, sočnih gorskih pašnika, bogatstva šumskog zelenila, vinorodnih gorica, neiskorišćene vodene snage itd., ali ima i krajeva punih kamenitih polja na kojima vlada ljuta nerodica i teška bijeda, no koji usprkos toga sa svojim ljepotama i čarima ne zaostaju za nabrojenim našim blagodatima, već što više priroda je kao skrbna i dobra majka baš tu goljet nadarila krasotama posebne draži, kao da je želila da ublaži i popravi nedostatak materijalne naravi.

U takovom jednom kraju na krševitom kraškom području punog špilja, pećina, hridi i ponora smještena su naša Plitvička jezera, koja svojom ljepotom specialnog karaktera natkriljuju sve krasote ne samo naše otadžbine, već im u prirodnim ljepotama svoje vrste nema premca na čitavom svijetu.

Plitvička jezera nalaze se na istočnim obroncima Male Kapele, tamo gdje se ti obronci isprepleću sa ogranicima Gole Plješivice. Na malenom području tih obronaka kojega čitavoga možemo preći za dan hoda smjestilo se 16 jezera na tavanastoj podini jedno nad drugim, gdje se iz jezera u jezero prelijeva voda preko sedrenih preprijeka u bijelim slapovima stvarajući nezaboravnu sliku prirodne veličajnosti.

Sva ta jezera smještena su na devet tavana. U prvi najgornji tavan slilo se Prošćansko jezero sa Ciginovcem dugo oko 3 km. Drugi tavan ima četiri jezera Okrugljak, Batinovac, Veliko i Malo jezero, koja su nekada bila jedno jezero, ali se je stvaranjem sedrenih prepreka pomoću kalcijeveg karbonata, kojeg ima otopljenog u vodi jezera u velikoj množini, razdjelilo u četiri bazenčića. Ova navedena četiri jezera slijevaju se u treći tavan Galovac, koje po svojoj boji vode zeleno nijansiranoj i položaju među šumovitim okolišem spada u najljepše gornje jezero. Voda Galovaca ruši se na četvrti tavan u Gradinsko jezero. Slap Galovca nazvan Galovački Buk veličajnog je izgleda osobito za većeg vodostaja. On uz svojo ljepotu ulijeva u naša srca strahopoštovanje i udivljenje. Tu se ruši masa vode u širini traka 5 metara sa visine od 28 metara i svojom bukom zaglušuje cijelu okolinu. Padajući tako pretvara se voda pri dnu u bijelu mliječnu pjenu čije kapljice poput biserja praše svoj okoliš. Iz tog mliječnog kotlića prolazi voda kroz Gradinsko jezero, odakle se u više trakova spušta u Kozjak najveće jezero Plitvičkih jezera, koje je dugo preko 3 km. Boja jezera Kozjak prelijeva se u dvije nijanse, u tamno modru i zelenu prema sunčanoj rasvijeti i dubini.

Sa Kozjakom svršavaju se gornja jezera i tamo dalje od mosta ispod kojega se voda Kozjaka slijeva u Milanovo jezero dobivaju jezera sasvim drugi izgled i tvore poseban tip Plitvičkih jezera. Donjih

jezera ima četiri (Milanovo jezero, Gavanovo jezero, Kaluđerovo jezero i Novakovićevo Brod), koja su smještena na četiri tavana. Na izmaku tih jezera hrli ususret potok Plitvica i sunovraćući se sa litice visoke 78 metara uz veliki tutanj nađe se u zagrljaju sa vodom jezera u takozvanim Sastavcima odakle izvire rijeka Korana, koja u nekoliko skokova brza dubokom dolinom mimo Drežnik Grada prema bosanskoj granici nekdanjoj turskoj krajini nazvano Krvavoj haljini pa zavijajući na zapad prolazi ispod tvrdog Kremena i primivši kod Slunja sa visokih Rastoka Slunjčicu probija se u brzicama kroz strme stijene i napokon dolazi kraj Karlovca u ravno Pokupje, gdje se pojačana i osvježena bistrom Mrežnicom još jedanput ruši niz slap nekadanjeg mlina na čigre i nešto podalje od karlovačkog gradskog kupališta ulijeva u Kupu predavajući joj svoju slavu i veličinu.

Plitvička jezera pružila su se u duljini od nekih 8,5 km i na prostoru od nekoliko sati hoda nanizala je priroda ljepote najvećih čarobnosti u tolikoj množini kakove se nigdje više ne pojavljuju u tolikim raznolikostima. To su ljepote posebne svoje vrste, kojima je priroda nadarila našu zemlju u krševitom Krasu.

U samim jezerima prevladaju dva tipa t. j. gornja i donja jezera. Dvanaest gornjih jezera nalazi se u šumovitom kraju, obrubljenom bujnim bukvicima i tamnim crnogoricom i djeluju u onim dolomitnim stijenama kao savršeni prirodni park, dok se donja četiri jezera nalaze u udubinama kamena vapnenca u pećinastom, klisurastom, većinom golom kraju punom špilja i čine postepeni prelaz u riječno korito.

Sva voda Plitvičkih jezera slila se je poglavitno u dva glavna bazena: Prošćansko jezero i Kozjak, dok su sva ostala jezera postala kao posljedica odtoka ovih dvaju jezera. Množina ove vode dolazi sa obronaka Male Kapele i Plješivice pa je razumljiva briga, da se je već od davnine polagala najveća važnost čuvanju šuma ovih obronaka, pa je i danas naša želja istovjetna sa brigama prošlosti, da se te šume što više ne samo uz sama jezera već i podalje očuvaju baš radi Plitvičkih jezera, koja su nam upravo svojim ljepotama dala zavidno mjesto u svijetu i čija krasota svakim danom sve više zanima i vabi k sebi ne samo naš domaći živalj, već i strance iz najudaljenijih krajeva svijeta.

Ovom prilikom neće biti suvišno ako se u par poteza osvrnemo na drevno doba Plitvičkih jezera. Nema dvojbe da su ovi krajevi radi svoje ljepote zapaženi u davnini i da su bili nastanjeni.

U hrvat. arheološkom muzeju u Zagrebu nalazi se više arheoloških objekata iz okoline Plitvičkih jezera. Tako profesor Franić u svojoj knjizi „Plitvička Jezera“ koja mi je u glavnom poslužila kod ovog letimičnog pogleda na Plitvička jezera i bila putokazom, navada, da se u pomenutom muzeju nalazi kameni nadžak (sjekirica) nađena u Ljeskovcu, koja datira iz kamene dobe 2500 godina prije Krista; nadalje sekira od bronca nađena na „Gradini“ kod Kozjaka iz dobe 1500 godina prije Krista, a osim toga našao je naš Gorjanović u špiljama Plitvica ulomke zemljanih posuda najstarije dobe. Kod kopanja plitvičkog vodovoda 1908 nađeno je kod izvora Plitvice željezno kopje, a kraj toga nalazi se u arheološkom muzeju u Zagrebu i rimski bodež, dvobridi nož po čemu zaključujemo sigurno da su za ove krajeve znali i Rimljani.

Patsch u svojoj knjizi „Die Lika in römischer Zeit“ veli: „Plitvička jezera bila su već u davnini naseljena radi lijepog položaja i bogatstva šuma i vode, što nam i „Gradina“ na poluotoku između Jezerca i Kozjaka posvjedočava, gdje je nadjeno brončanih predmeta.“

Povjesničari spominju oko Plitvičkih jezera prvi povjesni narod Japude ilirskog plemena, koji su bili svladani i pokoreni rimskoj imperiji pod carom Oktavijanom Augustom oko 55 godine prije Krista. Ti krajevi bili su pripojeni Dalmaciji. Prema navodima nekih stranih historičara vodila je rimska cesta iz nekadašnje Senie u Sisciu preko Male Kapele u blizini Plitvičkih jezera i Bog zna nije li koji rimski magnat baš na našim jezerima možda u prostorijama današnje razvaljene „Gradine“ imao svoj ljetnikovac i uživao u ljepotama ovih jezera. Uslijed nastale seobe naroda izgubio se je svaki historijski kontinuitet o Plitvičkim jezerima, dok se konačno u novom vijeku za vrijeme Zrinjskih i Frankopana spominju u „Gradini“ samostan Pavlina. U krvavoj borbi koju su naši stari imali u vrijeme turskih provala i ratova zaboravljane su ljepote jezera, dok se konačno na kraju 19 stoljeća ne smiriše ljute borbe. Tada jezera dolaze svojim ljepotama do punog izražanja i interesovanja. Tek osnutkom „Društva za polepšanje Plitvičkih jezera“ godine 1895 nastaje bolje doba: Društvo je sagradilo lijepo svratište i time dalo prilike udobnijem boravku na Plitvičkim jezerima. Danas su ova jezera postala ljetovališta u pravom smislu riječi. Ona su zadobila svoj renome, koji se svakim danom sve više povećava.

Ima opravdane i sigurne nade da će uz nastojanje Društva za poljepšavanje Plitvičkih jezera banska uprava i državna vlast uvidjevši važnost jezera u turističkom prometu naše države izgradnjom moderne automobilske ceste dati prilike što udobnijeg i lakšeg prilaza, a isto tako kod zamišljene izgradnje željezničke pruge Karlovac-Bihać voditi brigu oko odvojka pruge za Plitvička jezera i time vjerojatno ublažiti i cijene boravka, koje su danas dosta i u razmjeru sa ostalim sličnim ljetovalištima Slovenije velike.

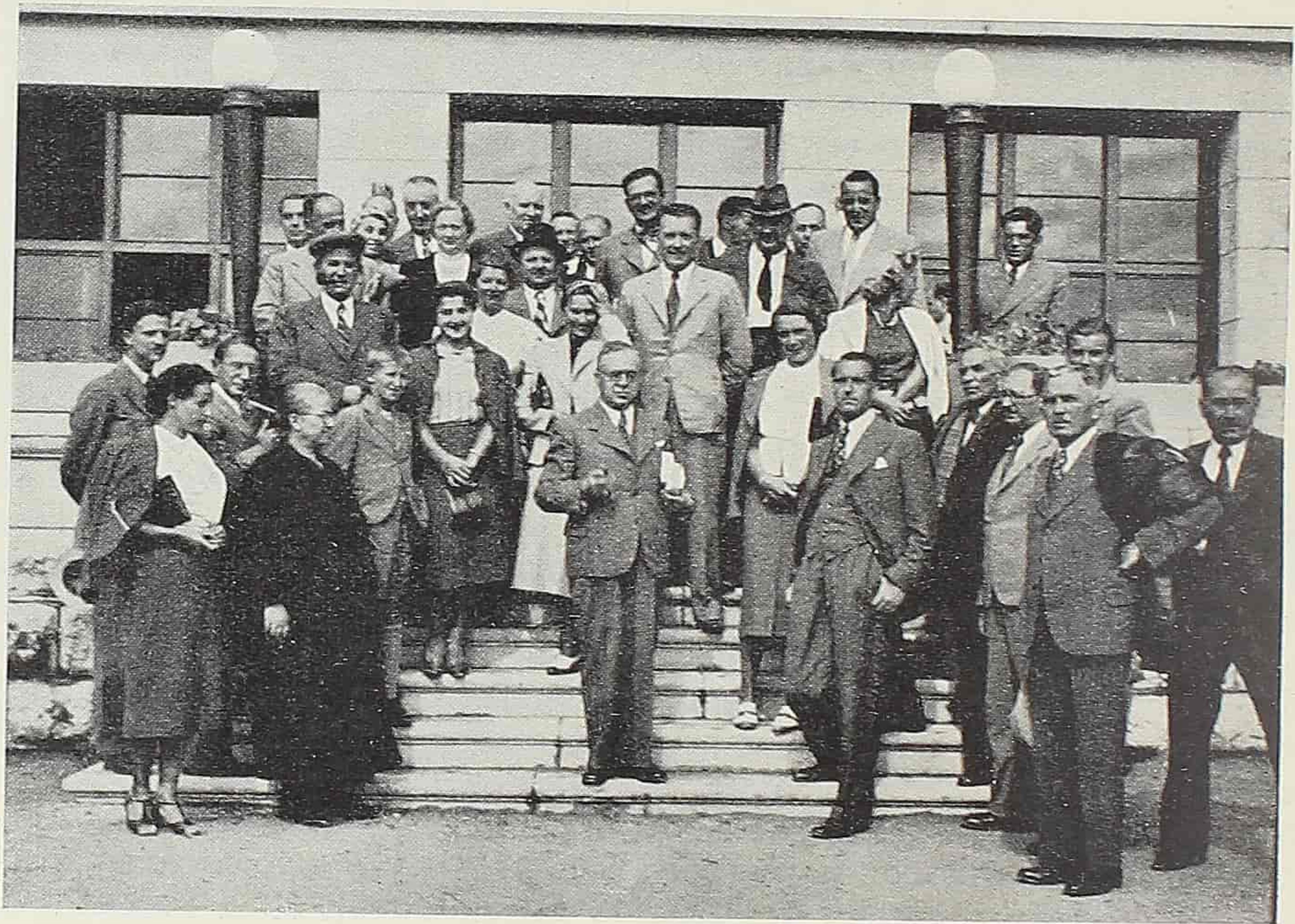
Tada će Plitvička jezera postati atrakcija ljepote i poslužiće kulturnom i materijalnom podizanju ovih pasivnih krajeva, a to ovaj kraj i zaslužuje, jer kako je kazao naš pjesnik Ivan vitez Trnski:

„Divna li su Plitvička jezera
Njim dorasla nema kista niti pera.“

MEDJUGRADSKI SASTANAK NA PLITVIČKIM JEZERIMA

Dne 14. VIII. 1958. priredio je Rotary klub u Karlovcu medjugradski sastanak, na koji je pozvao klubove iz Banja Luke, Splita, Sušaka, Šibenika i Zagreba, a osim toga odazvali su se po učesnicima klubovi Ljubljana i Petrovgrad. Ovaj medjugradski sastanak održao se na Plitvičkim jezerima u hotelu Plitvice, koji se za ovakove priredbe pokazao vrlo podesnim. Organizacija bila je na visini, a sam sastanak kao je to bilo naglašeno, imao je svrhu odmora i međusobnoga upoznavanja. Članovi svih gornjih klubova, nakon što su obišli dio jezera, sastali su se prema programu u pol 12 sati prije

podne u prednjoj dvorani hotela Plitvice, gdje su u živom i veselom razgovoru proveli do pol jedan sat, t. j. do početka ručka. Tokom samoga ručka pozdravio je sve goste s obiteljima pretsjednik karlovačkog Rotary kluba br. Stanko Kosem, prvenstveno br. guvernera dra. Ivana Slokara, čija prisutnost je ovaj medjugradski sastanak znatno uveličala, te je br. guverneru predao na uspomenu jednu plaketu s rotarskim kolom. Zatim je pozdravio sve prisutne klubove i to Banja Luku na čelu s br. Šp. Bocarićem, Split na čelu s br. dr. U. Stangerom, Sušak na čelu s br. dr. F. Pavelićem, Šibenik na čelu s br. I. Žajom, Zagreb na čelu s br. dr. M. Markovićem, zatim je pozdravio predstavnika ljubljanskog kluba br. ing. O. Loesera te petrovgradskog kluba dra Lj. Vasiljevića. Iznaša, da su ovaj medju-

Učesnici medjugradskog sastanka na Plitvičkim jezerima.

gradski sastanak pozdravili svi dosadanji pastguverneri, dr. Milan Stojadinović po šefu svoga kabineta (pošto je po svojim dužnostima pretsjednika vlade bio odsutan), Edo Marković, dr. Vladimir Belajčić, dr. Viktor Ružić, dr. Viljem Krejči, Stevan K. Pavlović te razni klubovi. Iznaša ideju današnjega sastanka t. j. želju, da se članovi na Plitvičkim Jezerima odmore, i da se medjusobno dobro upoznadu, što je i u cijelosti uspjelo.

Br. guverner dr. Ivan Slokar, zahvalio se na pozdravu i iznio svoje impresije o važnosti medjugradskih sastanaka, o rotarskoj ideologiji, o stanovištvu ljudi, koji rotarstvo ne poznaju, o uplivu rotarstva u svijetu, pa želi da i ovaj sastanak na Plitvičkim Jezerima izvrši svoju zadaću. Zatim se zahvalio na pozdravu br. dr. Miljenko Marković, pretsjednik Rotary kluba Zagreb, i tom prilikom istakao važ-

nost ovoga medjugradskog sastanka, te priznanje Rotary klubu Karlovac, na ovoj priredbi, koja je zahtijevala prilične predradnje. Dr. Miljenko Marković, iznio je tom prilikom namjere zagrebačkoga kluba, da obavi posjete svim klubovima, koji su po zagrebačkom klubu osnivani, a ovom medjugradskom sastanku zaželio je puni uspeh. Br. dr. Ferdo Pavelić, zahvalio se je na pozdravu Rotary kluba Sušak, i donša nam pozdrave svoga kluba, a posebno pozdrave br. dr. V. Ružića, koji nije mogao ovom medjugradskom sastanku sudjelovati radi zapriječenosti. Za Rotary klub Banja Luku zahvalio se je na pozdravima br. Šp. Bocarić ugodnim željama za uspješan rad. Br. dr. I. Žaja govorio je u ime kluba Šibenik, te je na vrlo interesantan način prikazao rad rotara koji se na ovom medjugradskom sastanku vidno ispoljio. Isto tako pozdravili su ovaj medjugradski sastanak izaslanici klubova Split, Ljubljana i Petrovgrad. Brzojavne pozdrave pročitao je br. Petar Košćević.

Nakon ručka opisao je na vanredno lijep način historijat Plitvičkih jezera br. Jure Cindrić, član Rotary kluba Karlovac, davši svim prisutnim sliku u teoriji onoga, što su učesnici tokom jutra i poslije podneva u naravi vidjeli.

Sastanak posjetilo je 40 članova prije spomenutih klubova te 25 pripadnika njihovih obitelji.

Kao što je prije spomenuto, ovaj medjugradski sastanak imao svrhu ne samo da Rotary Klub Karlovac udovolji svojoj dužnosti, da upotpuni svoje godišnje izvješće i t. d. već je ovom sastanku odredio svrhu međusobnoga upoznavanja — čisto praktičnog upoznavanja — koje vrijedi, kada pojedinac dodje u tuđe mjesto da ne samo po klupskoj znački nadje naše prijatelje, već da odmah nadje svoje lične znance, pa da jedan dio svoga vremena provede u njihovom društvu izvan briga za dnevni posao. I ovo je bila svrha ovog medjugradskog sastanka, izvan dnevnih briga odmoriti se. Željeli smo, da se svi učesnici prilagode momentalnim prilikama, da budu pod dojmom atmosfere bistrih jezera, i da im te osjećaje ne povrijedimo od dolaska pa do napuštanja Plitvičkih jezera. Držimo, da nam je ovo i uspjelo, tim više, što možemo javiti svim učesnicima ovoga medjugradskog sastanka, da se i br. J. Vlach sa suprugom, koji se je na putu na medjugradski sastanak kraj Rakovice unesrećio, već nalazi na putu ozdravljenja.

Time još jednoč pozdravljamo sve učesnike medjugradskoga sastanka s njihovim obiteljima, u uvjerenju, da smo im na Plitvicima pružili nove znance i dobre prijatelje, i dan odmora i rasonode.

Petar Košćević.

Rotarska odlikovanja. Br. dr. Božidar Lavrič, član R. C. Ljubljana izvršio je veoma uspješnu operaciju Nj. Vis. kraljevića Andreja na slepemu crevu u sanatoriju Leonišče u Ljubljani. Tom povodom podelio mu je Nj. Vis. kraljević Andrej lično odlikovanje Jugoslovenske krune III. razreda. Na ovome visokom odlikovanju br. Lavriču najiskrenije čestitamo!

INAUGURACIJA KLUBA U BRČKOM

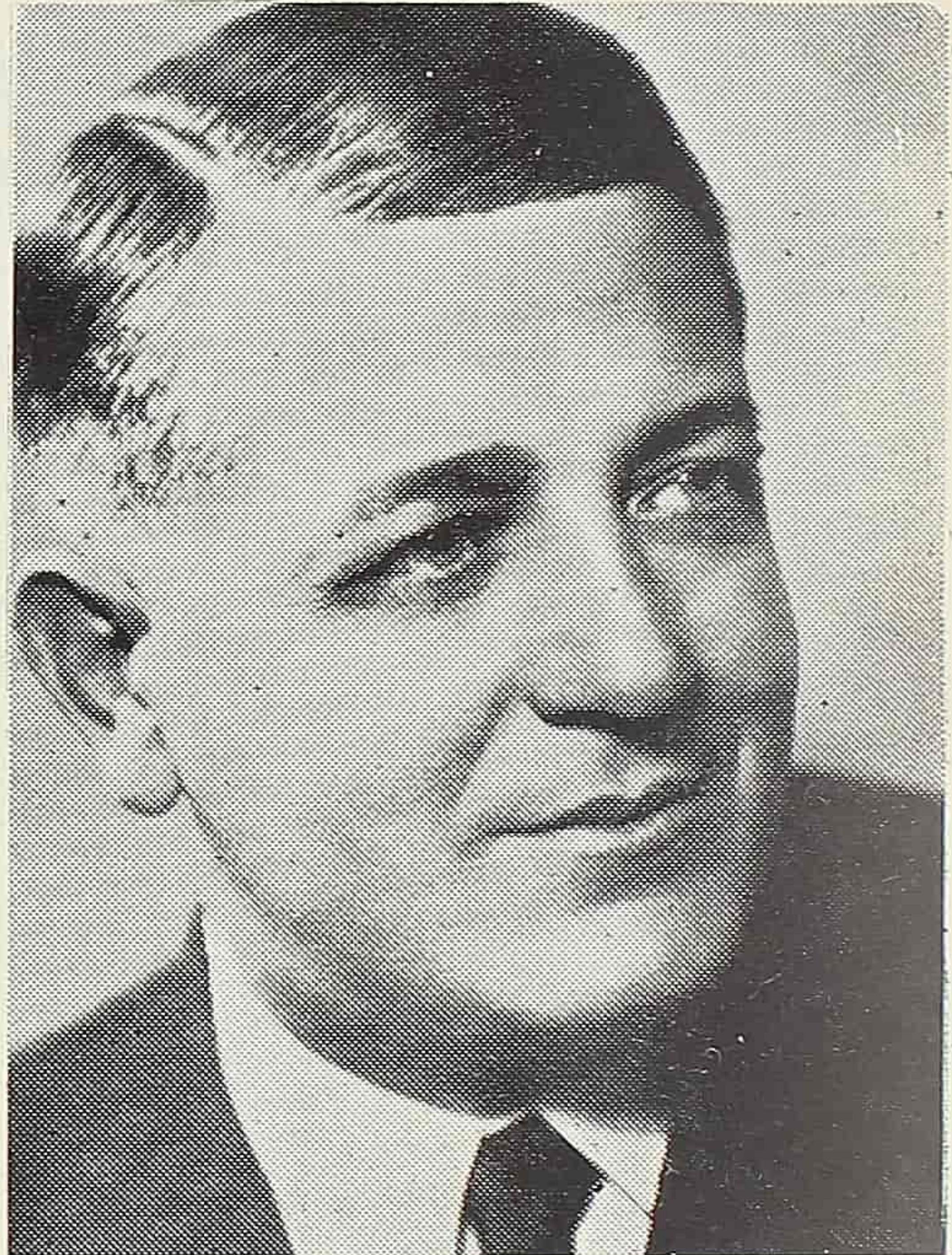
Brčko je dočekalo 27. augusta ove godine sa veseljem veliki broj rotarskih gostiju iz našeg distrikta, koji su došli na inauguraciju tog našeg najnovijeg kluba. Zapisnik o sastanku kluba, koji je već 15. po redu, svjedoči, da je bilo na inauguracionoj svečanosti 64 rotarske braće i gostiju. Prisutni su bili: guverner br. dr. Slokar, koji je ujedno zastupao i ljubljanski klub, 15 članova kluba u Brčkom, 10 članova iz kumskog kluba Vukovar, 10 članova iz bliskog kluba u Vinkovcima, 4 iz kluba u Osijeku, 5 iz Sombora, 2 iz Vršca i jedan češki rotar (Lager Vaclav iz Sušica).

Sastanak je priredjen u velikoj sali hotela „Posavina“, koja je za ovu svrhu bila naročito dekorisana. Gosti su dosta rano zauzeli svoja mjesta, a u 20.50 došao je guverner br. dr. Slokar, u pratnji pretsjednika R. C. Brčko Artura Padjena. Dolazak br. guvernera su braća dugo i oduševljeno aklamirala. Zatim je bila zajednička večera, koja je bila servirana po naročito izrađenoj menu-karti.

Za vrijeme večere je kum br. Toma Maksimović iz Vukovara napio Nj. Vel. Kralju Petru II., Nj. Vis. Knezu Namjesniku Pavlu i Kraljevskom domu, što su braća zaslušala stojeći i popratila oduševljenim klicanjem. Poslije večere je br. Toma Maksimović održao slijedeći govor:

Pre osam mjeseci poverio mi je brat past-guverner Stevan K. Pavlović iz Beograda misiju, da kao rotar koji je nikao iz ove sredine i ovoga kraja osnujem Rotary Club u Brčkom i da oko njega okupim sve što je najbolje, da sakupim ljude koji rade i koji će svoj budući rad prilagoditi uzvišenim rotarskim ciljevima, a ti su: služiti ne samo svojoj porodici, nego služiti isto

tako predano svome narodu, svojoj opštini, svojoj državi i služiti celom čovječanstvu. — Ja vam moram reći, teška zadaća za današnje prilike u kojima živimo, ali za mene je bila lagana zato, što sam poznavao ovaj da će se ovde sakupiti veći broj ljudi takvog kova, kako to pravila Rotary Internationala propisiju. — I nisam se preva-

Br. Toma Maksimović

rio. Nadam se, da će naši mili gosti imati prilike da čuju iz raznih referata, da Rotary Club nije nikakova tajna organizacija, nego da su ciljevi Rotary Cluba jasni kao dan, da su plemeniti i da su uzvišeni. — Ja vjerujem, da će seme uzvišenih rotarskih ciljeva današnjim danom pasti na plodna tla i da ću kroz cio život moći da se ponosim, da sam inicijator i osnivač Rotary Cluba u Brčkom.

Nakon održanog roll-calla je tajnik

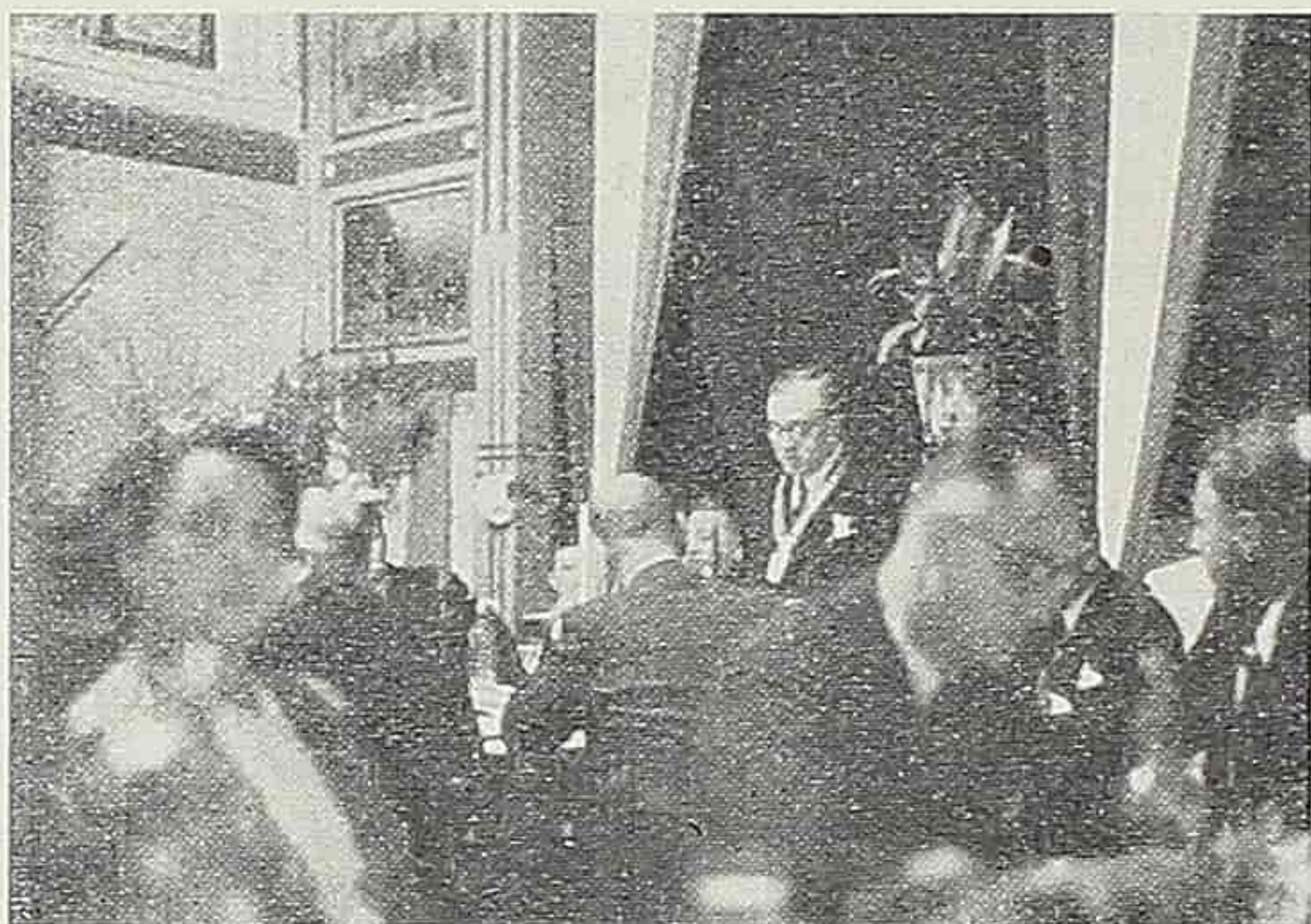
kluba u Brčkom br. Bakija H. Selimović dao sljedeći izvještaj:

Pobudjeni rotarskim idejama i prateći rad članova pojedinih Rotary Clubova, odlučilo se je i nas nekoličina, da u Brčkom osnujemo Rotary Club. Zato naročitu blagodarnost dugujemo našem kumu bratu Tomi Maksimoviću, pastpretsedniku R. C. Vukovar, čijoj se požrtvaonosti ima zahvaliti, da je u opće došlo do osnutka R. C. u našem mjestu. Bez njega nebi bilo ovoga svečanoga sastanka, bez njega, možemo reći, nebi bilo R. C. u Brčkom. Radeći kao punomoćnik prvo pastguvernera Pavlovića, a posle i sadašnjeg brata guvernera, on je u punoj mjeri izvršio svoj zadatak na zadovoljstvu sviju nas, na čemu mu od srca čestitam i zahvaljujem. Prve naše sastanke odpočeli smo u decembru 1937. god. a naša braća: Padjen, Dr. Ikić i Jakovljević, već u januaru o. g. prisostvuju kao gosti u Rotary Clubu u Vukovaru. — Brat Tomo, čim je kod nas vidio dobru volju, da želimo biti rotari, došao je u Brčko dne 29. maja o. g. s nekoliko braće iz Vukovara (njih 9 na broju) da održe sa nama sastanak. Odmah posle ovoga sastanka odlučismo: da se održi osnivački sastanak, na kojem smo osnovali naš Club i izabrali naše časništvo za 1938/39 god. i to: Za pretседnika Artura Padjena, za potpretsjednika Marka Jakovljevića, za tajnika Bakiju H. Selimovića, za blagajnika Haima D. Saloma, za obrednika Jovana Hadžića i za odbor-nike: Ljubu Cvetkovića, Selima Kantardžića i T. Papića dok su u nadzornom odboru: dr. Gjorgje Cvetković i Armin Marton. — Dan sastanka uzeli smo: Četvrtak u 20 časova „Hotel Jugoslavija“. Pošto su na ovome sastanku usvojena pravila, Klub se je prijavio vlastima 9. juna, a pravila su odobrena od Kraljevske Banske uprave Drinske banovine u Sarajevu dne 18. 6. 1938. II. br. 17155/38. Po dobivenom odobrenju, odpočeo je normalan rad Kluba, koji se je do sada odrazio u redovnim sastancima.

Rad je sada, uvaženi gosti, da sa nekoliko riječi ocrtam u kratko, što nas je pokrenulo, da osnujemo R. C. u našem mjestu, pored razmjerno velikog broja raznih humanih, kulturnih i športskih udruženja u našem gradu? Zar je trebalo još jedno udruženje? Istina po broju imademo možda i suviše raznih društava, ali po kvalitetu i stvarnom radu u njima, nemože se reći da ih je previše. — Svako vrijeme ima svoje obilježje. Današnje se karakteriše grubim materijalizmom i mašinom. — I razvijajući se u tom pravcu tehnike ono je izgubilo malo po malo smisao za duh i duševne vrijednosti. Pa ipak, nas je takav jedan pokret, koji želi da na etičkim osnovama reguliše odnosno medju ljudima privukao, jer kao djeca 20. stoleća, pored sve naše savremenosti, mi smo osjetili što nam fali i žudno smo posegli za tim da odklonimo ovaj naš nedostatak. — Opća korist je sopstvena korist, a ko drugom služi samom sebi služi, te su dvije rotarske dogme, koje predstavljaju krik ljudske duše i srca i protest protiv savremenog materijalističkog nazora na svijet. — One su ujedno vječne maksime ljudske solidarnosti, koje svijet može po katkada zaboraviti, kao što izgleda da je danas, ali na koje se mora brzo vratiti, ako neće da sav društveni poredak sunovrati, obezglavi i propadne. Ove lijepe rotarske ideje privukle su kao magnet naše umove i srca i mi smo odlučili, da i pored našeg raznogvjerskog osvjedochenja i političkog opredjeljenja, da pridjemo jedan drugome, kao ljudi i drugovi, i da u Rotary Clubu gajimo samo ono, što nas spaja u zajedničkom idealu služenja drugome. Sa ovim raspoloženjem i nadama mi ulazimo danas u Rotarsku Zajednicu. — U tu zajednicu mi unosimo ogromni kapital naše čvrste volje, da ćemo ispovedati načela služenja kao osnovicu u našem ličnom životu, zvanju, u klubu, u javnosti i u međjunarodnim odnosima. Pri završetku izjavljujem,

da je naš klub do danas udovoljio svima pretpisima pravila Rotary Internationala i ima sve uslove da postane članom Rotarske zajednice.

Potom je zamolio br. Toma Maksimović guvernera br. dr. Slokara, da obavi svečani čin inauguracije što je br. guverner učinio slijedećim govorom:

Guverner br. dr. Slokar govori.

Sretan sam, da mogu danas, kao predstavnik Rotary International, inauguirati novi klub u ovom lijepom gradu Brčkom. Svaki novi klub predstavlja novi biser u ogromnom lancu naše svetske organizacije, koja obuhvaća preko 4700 klubova sa oko 200.000 članova. A svu tu impozantnu armadu ljudi dobre volje, obuhvaća velika ideja služenja i visokog moralnog i etičkog pojmovanja života, zvanja zajednice kao i odnošaja međudržavnog i međunarodnog karaktera. Rotarstvo stavlja na kvalifikaciju svojih članova stroge i velike zahteve. Zbog toga ne može se nijedan Rotary Club ustanoviti sam nego ga mora ustanoviti već postojeći klub sa dovoljnim iskustvom a strogom selekcijom da se nebi u našu organizaciju uvukli ljudi kojima u njoj nije mjesta. Kod Vašeg kluba vršio je taj zadatak u svakom pogledu odlično Vaš kumovski klub u Vukovaru a kao posebni poverenik njegov pastpretsednik brat Tomo Maksimović. Od svog kumskog kluba saznali ste sve zadatke i ciljeve rotarstva. Prvi je cilj medju-

sobno upoznavanje i prijateljstvo. Tome cilju služe redni nedeljni sastanci sa zajedničkom večerom. Na tim se mitingima sastaju svake nedelje ljudi raznih zanimanja bez obzira na razlike u narodnosti, vjeri i političkom ubedjenju u cilju ličnog upoznavanja i iskrenog prijateljstva. Taj je cilj rotarstvo posvuda postiglo. Ne time nije iscrpljena svrha tih sastanaka. Ti sastanci nude braći priliku, da predavanjima i diskusijama o raznim ideološkim, privrednim ili javnim problemima, probude svoje pojmove o tim stvarima. Iz izvještaja drugih bratskih klubova imaju priliku, da crpe uvek nove sugestije o rotarskom radu. A konačno dolaze na sastanke i drugi rotari iz zemlje kao i iz inostranstva, primljeni kao braća, i stvaraju time mogućnost ličnog upoznavanja i kontakta preko granica vlastitog grada, pa čak i preko državnih granica, kontinenta i oceana. Rotarski se rad ne ograničava na nedeljnje lokalne ili medjugradske i medjudistriktne sastanke, distriktne konferencije. — Rotar mora i u svom zvanju, u svim svojim profesionalnim organizacijama, u svim samoupravnim telima u kojima je član, kao i u svim međunarodnim relacijama, u koliko ima na njih uticaja, da utiče do granice mogućnosti na primljenjivanje rotarskih načela služenja, etike, morala i dobre volje. — Pri tome rotar ne nastupa kao rotar, nego kao član organizacije ili ustanove kojoj pripada, a rotarstvo mu je visoka škola za uspešno propagiranje tih ideala. Duboko sam uveren, draga braćo, da ćete i Vi raditi svim silama u tome pravcu. Lično zadovoljstvo biće Vam veća nagrada, negoli svaka blagodarnost ili javno priznanje.

Tada je guverner predao članovima R. C. Brčko rotarske značke i izjavio da je ovim proveo inauguraciju kluba u Brčkom i predao pretsjedničku dužnost pretsjedniku novog kluba br. Arturu Padjenu, koji se je u prvom redu zahvalio br. guverneru na njego-

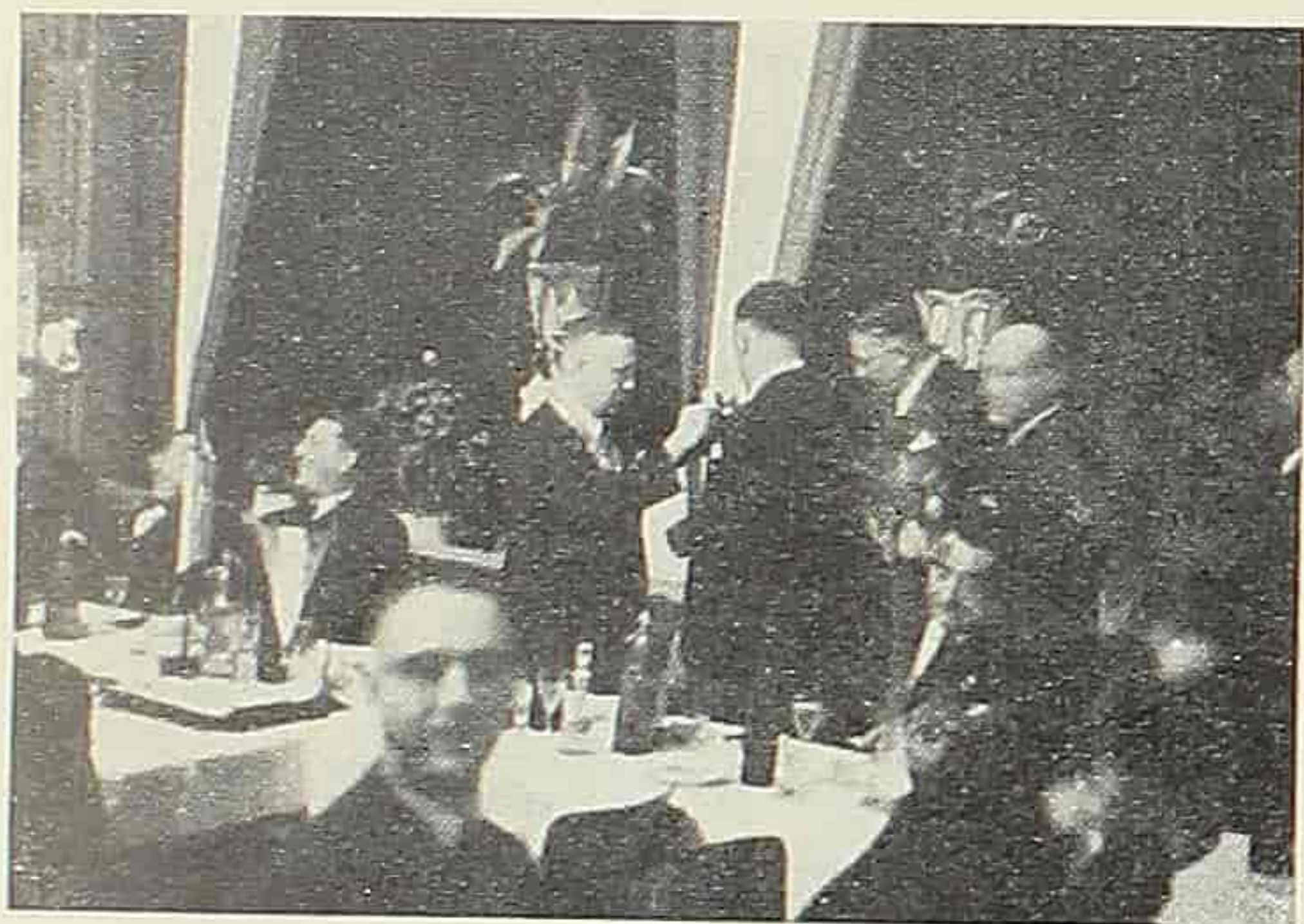
voj dobri volji i trudu što je proveo tako brzo inauguraciju kluba. Izjavio je, da će svi članovi nastojati, da se pokažu vrijednima te pažnje, da svjesno ispunjavaju rotarske dužnosti, koristeći svome zvanju, klubu i međunarodnoj zajednici. Naročito se je zahvalio kumu br. Tomi Maksimoviću, ostaloj braći iz kumovskog kluba Vukovar i bratu Lagleru iz Sušica.

U ime kluba Vukovar je govorio njegov pretsjednik br. Armin Goldstein, koji je u ime kumskog kluba izručio kumčetu dar — spomen knjigu, koja treba da bilježi ritam klubskog života i kao ogledalo vjerno pokazuje, ko je sve prešao kroz klub.

U ime drugih klubova su govorili: za Osijek pretsjednik br. dr. Miler, Vinkovce br. Basler, Vršac pretsjednik br. dr. Nikary i Sombor br. Isa Popović. S velikim aplauzom bio je primljen i govor br. Vaclava Laglera iz Sušica.

Brzobjavno su čestitali klubu: pastguberneri dr. Ružić, Edo Marković i dr. Viljem Krejči, klubovi: Bačka Topola, Čuprija, Dubrovnik, Maribor, Sarajevo, Zemun, Zagreb, Banja Luka, Split, Petrovgrad, Niš, Ljubljana, Karlovo, Beograd i Stara Kanjiža.

Drugarsko večer poteklo je u najboljom raspoloženju i pravom bratskom veselju.

Guverner br. dr. Slokar predaje rotarske značke.

OSIJEK NEKAD I SADA

(Predavanje br. Ante Brlića kod Round-Table u Rogaškoj Slatini
18. augusta 1958.)

Osječki Rotari klub može se punim pravom nazvati i susjedom mariborskog. Oba naime još uz varaždinsku braću, leže na braniču naše sjeverne granice na šumnoj Dravi. Iako smo susjedi, to imamo zaista rijetko priliku, da zajednički izmjenimo misli, da se nadjemo u punom drugarstvu i da međusobno stvorimo nove ideje u korist naše domovine, našeg naroda, čitavog čovječanstva. Ova činjenica daje mi slobodu, da Vam u nekoliko riječi opišem Osijek.

5 i više hiljada godina prije Krista cvao je na teritoriji današnjeg Osijeka bujni život. Prehistorijski čovjek odabrao je ovu tačku nedaleko ušća Drave u veličanstveni Dunav, usred prostranih močvara s jedne i veličanstvenih nepreglednih hrastovih šuma s druge strane, za svoju postojbinu.

Bogati arheološki nalazi dokumentiraju ovu historijsku činjenicu. Nakon osvojenja Panonije, osnovaše osvajači utvrđeni vojnički grad sa sjedištem prefekta, znajući naime za ogromnu strategijsku važnost ove tačke na Dravi. Dostojna nastade oko tog kastruma veliki grad bogatih Rimljana „Aelia colonia Mursa“. Za vrijeme seobe naroda nestade ova naseobina. Ruševine hramova, javnih kupatila, domova i vila, kipova i sarkofaga stajale su još do pod kraj 18. stoljeća. Onda ih država upotrebi kao temelj za zidanje dravskog nasipa i ceste na baranj-

skoj strani radi obrane od katastrofalnih poplava. Jedan dio epitafa, kapitela i sitnijih predmeta čuva se brižno u osječkom gr. muzeju. Nakon smirenja u podunavskom bazenu gospodare moćne madjarske familije Osijekom ili Eszekom. Na dravskom prevozu, jedva kilometar udaljeno od rimskih ruševina, nastade braničgrad sa kulama i okopima. Srednji vijek do pada Osijeka u ruke Turaka 1526. god. nije za Osijek imao bogzna kakovo značenje. Turci, uočivši strategijsku važnost ovog mjesta, podigoše jako utvrđen grad, u kojem namjestiše 50 velikih topova, a veliki zavojevač Sulejman dade u nepun mjesec dana podići 5 km dugi most od Osijeka (Eszeka) preko močvara do Darde na madjarskoj strani. To bijaše čudo svjetskog glasa. Do 1687. god. gospodare ovdje turske paše, suzbijajući uspjehom sve pokušaje hrvatskih četa, da Osijek oslobode. Nakon sveopćeg povlačenja Turaka koncem 17. stoljeća postaje oslobodjeni grad carska tvrđja, čiji se ostaci vide još i danas. Osijek je eminentno vojnička varoš, a ono malo gradjana pod upravom austrijske Komore. Tek 1809. postaje slob. i kr. grad koji je znatno proširio blagodareći živahnoj trgovini sa susjednom Turskom i iskorišćivanju bogate slavonske zemlje i divnih šuma. On postaje sijelom političkih, kulturnih i vojničkih ustanova, te igra vidnu ulogu do 1848. g. Tada pada na kratko vrijeme u ruke Madjara. Nakon toga Osijek je drugi grad u Trojednoj Kraljevini, naime glavni grad Slavonije, razvijajući se u svakom pogledu na stepen moderne varoši.

Svjetski rat koči daljnji razvitak. Poslije prevrata tu je još neko vrijeme sijelo vel. župana i inih vlasti, suda, finansije, pa oblasti. Nakon dokinuća ustava pada Osijek na rang sreske varošice, kojoj je oduzeto sve, što joj se uzeti moglo. Tu živi danas, otsječeno od svijeta, 40.000 stanovnika. Veze s našim centrima očajne su, za svaku malenkost treba tegobno hodočastiti ili banovini u Zagreb, ili pak u Beograd. A da nema kod nas privatne inicijative i da nije sjedište velike industrije, mogli bismo taj grad sa svojom časnom i slavnom 7000-godišnjom tradicijom nazvati u današnjem žargonu Palankom.

Što većih, što manjih industrija, zatim trgovina sa širom i bližom okolinom, brinu se da ne uquine nekad živi puls Osijeka, iako i prečesto mjerodavni za taj gigantski napor nemaju nažalost nikakovog razumijevanja. Preko 6000 tvorničkih radnika nalazi svoj kruh svakdanji u tim vrlo modernim radionicama. Tu je ogromna Šećerana, koja za vrijeme kampanje uposluje oko 2000 sezonskih radnika. Ljevaonica željeza sa 700 radnika, Svilana sa 400 radnika, Fabrika sapuna Schicht sa 350 radnika i preko 100 inih namještenika, kožara sa 250 radnika, Lanena sa 200 radnika, Fabrika Kefa sa 200 radnika, Štamparija sa 200 radnika, „Ipoil“, Pivara Šeper, nekoliko velikih ciglana, Povišilova tvornica pokućstva, nekoliko velikih mlinova, tvornica keksa, pa šibica „Drava“, plinara, elektrana i mnoge druge.

Trgovina je vremenom osjetljivo nazadovala. U Udruženju trgovaca ima začlanjeno 1200 članova. Obrt jedva jedvice životari. Gradjevna djelatnost bilježi potpun zastoj, dok u srednje škole grne od godine do godine sve veći broj nauke željnih, te su sve srednje škole upravo prenapunjene, njihov kapacitet potpuno iscrpljen, pa bi bilo potrebno zgrade srednjih škola znatno proširiti, da bi u svim potrebama priliva učenika udovoljilo.

Osječki Rotary klub ublažuje socijalnu bijedu, koja je u Osijeku u osjetljivom porastu, koliko je to iako moguće. Sve bi se moglo još uvijek popraviti, kada bi našem gradu dali natrag ono, što je tekom godina izgubio.

U glavnom sva tragika grada Osijeka leži u tome, da se on tretira kao pogranični grad, u koji nije vrijedno ništa investirati i njegov razvitak zapravo opstanak prepušten je privatnoj inicijativi njegovih građana, o kojima ovisi njegov daljni život.

IVAN MEŠTROVIĆ, 1883 — 1938

Ivan Meštrović, naš proslavljeni kipar, rodio se 15. VIII. 1883 u Vrpolju u Slavoniji. Njegova je porodica iz Otavice, malog sela kraj Drniša u Dalmatinskoj Zagori. Starinom je porodica M. iz Bosne.

Rodjen sirota, život Meštrovića nije bio lagan. Čitati i pisati naučio je kod oca. Kao pastir izrezivao je preslice, tikvice i štapove, a kasnije klesao kamen, te neko vrijeme radio u Rendićevom ateljeju. Došao je u Beč i uspjelo mu, da je bio primljen u akademiju (profesori Bitterlich i Helmer). Već prva njegova djela, koje je izložio privatno a kasnije u bečkoj Secesiji, bila su izvanredno snažna, puna novih pogleda, filozofske problematike i samo-

svojne koncepcije. Poslije Beča došao je u Pariz, gdje su nastali fragmenti za golemu koncepciju Vidovdanski hram. Kolektivnu izložbu priredio je 1910. u bečkoj Secesiji. Vidovdanske fragmente i Marka na Šarcu izložio je 1911. u Zagrebu, a iste godine u Rimu u paviljonu kraljevine Srbije.

Za vrijeme svetskog rata živio je u Rimu, Londonu, Genovi, Cannesu i Parizu, radeći s našim emigrantima neumorno oko oslobođenja svoje domovine. U Engleskoj je priredio 1915—1918 osam izložaba, koje su pobunile najveću pažnju. Grobnu crkvu porodice Račić u Cavtatu izradio je 1920—1922. Godine 1925 i 1926 bio je u Americi i priredio u mnogim gradovima izložbe svojih radova, te dobio narudžbu za dvije statue za čikaški Grant-park. Tako su nastali dobro znani Indijanci. Svoje radove izložio je još u Pragu, Beogradu, Sofiji, Münchenu, Dresdenu, Veneciji, Parizu, Splitu, Ljubljani, Glasgowu, Leedsu, Brandfordu i Edenburgu. Sada živi Meštrović u Zagrebu.

Ove je godine brat Meštrović navršio 55 godina. Od svojih je zrelijih mladih dana do danas stvorio veliki broj djela, djela kojima se

divimo mi i cijeli svijet. Pred tim djelima, koja su i pjesme i molitve i protesti, a ako hoćete i kletve, stojimo mi Rotari ponosni, da je naš brat Meštrović izvršio već do danas gigantske radove za čovječanstvo, bratstvo, ljubav, napredak i mir, te mu od svog srca želimo, da u dobrom zdravlju još mnogo i mnogo godina radi i stvara, jer svojim radovima širi vjeru u dobro, lijepo, plemenito i čovječansko.

(Nismo ovdje naveli djela našeg velikog umjetnika. Upozoravamo svu braću rotare na knjigu „Meštrović“ od god. 1955, Nova Evropa, Zagreb. U toj će knjizi naći reprodukcije glavnih Meštrovićevih radova. Meštrovićev predgovor, te „O poreklu i detinjstvu Ivana Meštrovića“ od M. Čurčina.)

PIONIRI JUGOSLOVENSKOG ROTARSTVA

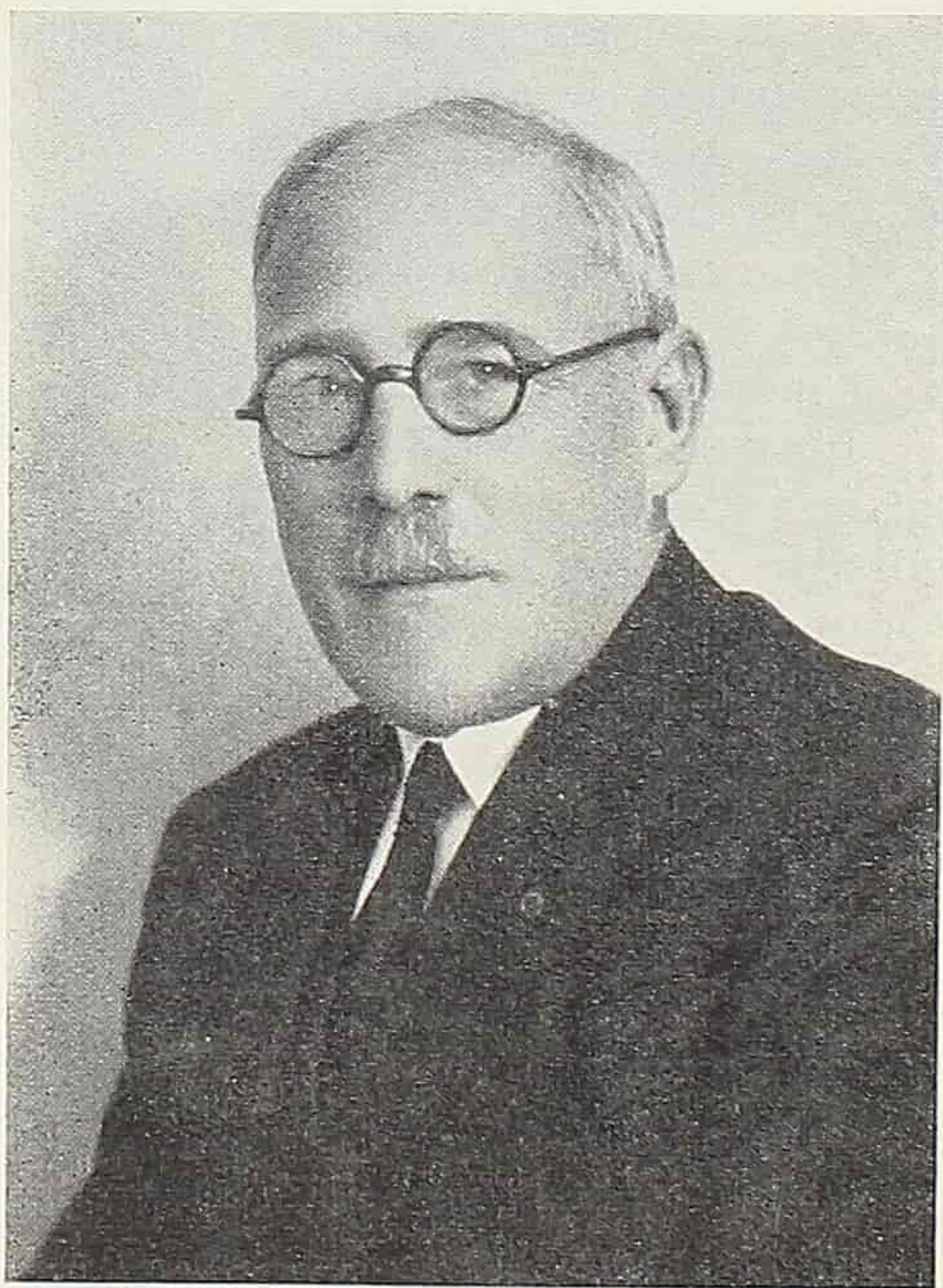
Brat Henrik Sabothy, pastprezident Rotary Cluba Maribor

Dne 17. julija letos je slavil svojo 60 letnico br. Henrik Sabothy, zaslužen član R. C. Maribor, med katerega najbolj zaslužne ustanovitelje in funkcionarje spada.

Br. Henrik Sabothy je bil rojen dne 17. julija 1878 v Zagorju. Po gimnazijskih študijah je postal aktivni oficir ter služboval po raznih garnizijah. Zadnja štiri leta pred vojno je bil učitelj v vojni akademiji. Po prevratu je služil najprej pri orožniškem poveljstvu v Ljubljani, od leta 1919 dalje pa je bil žandarmerijski referent generala Maistra v Mariboru ter komandant štajerske žandarmerije.

Tu je izvedel reorganizacijo žandarmerije, zlasti pa organiziral obmejno žandarmerijo proti Avstriji in Madžarski. Poleg tega je vedno aktivno sodeloval pri raznih akcijah generala Maistra ter je bil med drugim tudi vodja žandarmerije za časa plebiscita na Koroškem. Leta 1924 je bil na lastno prošnjo kot polkovnik upokojen ter se je posvetil gospodarskemu življenju v Mariboru.

Na rotarskem polju je br. Henrik Sabothy eden naših pionirjev. Največ zaslug za ustanovitev in procvit Rotary Cluba Maribor ima baš on in najboljši dokaz, kako zelo cenijo mariborski rotarji njegovo delo, je dejstvo, da je bil že tretjič izvoljen za predsednika: 1950—1951, 1951—1952 in 1954—1955. Njegovo delo se pozna povsod v klubu in lahko

Henrik Sabothy,
vinogradar, potpukovnik u penz.

rečemo, da je duša vsega klubskega življenja. Vedno posega iniciativno v klubovo življenje in se zlasti briga za to, da vlada v klubu prijateljska povezanost med člani kluba, in kaj naj služi temu bolje kot priljubljeni post-meetingi, katere je uvedel!

V služenju javnosti je njegovo delo veliko. Je že od leta 1929 član mestnega sveta, bil je tudi že tri in pol leta finančni poročevalec mestnega sveta in to v najkritičnejših časih. Med njegova dela spada tudi organizacija „Mestnih podjetij“, katera je več let vodil kot predsednik upravnega sveta. Od leta 1950 dalje je tudi član uprave Mestne hranilnice v Mariboru, zadnjih 5 let pa je tudi v ravnateljstvu zavoda.

Na polju mednarodnega služenja se je kot iskren in prepričan ideolog mnogo trudil za izboljšanje odnošajev med 77. in bivšim 75. distriktom R. I. Bil je več let predsednik Odbora za sporazum med tema dvema distriktoma.

Br. Sabothy se zadnja leta bavi tudi s sadjarstvom in vinogradništvom.

Iz vseh teh podatkov se vidi, kako obsežno je bilo in je še delo br. Sabothyja. Ob življenjskem jubileju tako odličnega rotarskega delavca se pridružuje drugim čestitkam tudi ves naš distrikt, ki dobro pozna br. Sabothyja in njegovo delo, ter mu želimo, da bi še dolgo časa stal v rotarskih vrstah in z nami stremel za izpolnitev visokih rotarskih ciljev. Na mnoga leta!

IZ ROTARSKOG SVETA

ROTARSTVO U BROJEVIMA

Statistika nije samo igra brojkama, nego samostalna znanost, koja postaje sve važnija naročito u današnjem komplikovanem političkom, privrednom i socijalnom životu. Nije više samo pomoćna disciplina, nego samostalna znanost, koja nam daje dragocjene upute za privredni, politički i socijalni život. I nama rotarima može biti statistika od važnosti za prosudjivanje mnogih pojava u našem pokretu.

Ovih dana su dobili svi klubovi oficijelni direktorij Rotary International za godinu 1958—1959 sa svima važnim podacima o centralnoj upravi, upravi R. I. B. I., distriktnim guvernerima i reprezentantima R. I., bivšim predsednicima, o tajništvu, službenim publikacijama R. I. a posebno o samim klubovima. Svi su klubovi navedeni po engleskoj azbuci sa brojem chartera i distrikta, u kojem su učlanjeni, adresom predsednika i tajnika, njihovim klasifikacijama i brojem članova.

Dalje donosi direktorij i navode o granicama pojedinih distrikta, sa spiskom klubova. Konačno je štampan još i spisak hotela za putujuće rotare.

Istovremeno je izašlo i manje priručno izdanje, koje sadrži podatke o klubovima u Velikoj Britaniji i Irskoj, kontinentalnoj Evropi, severnoj Africi i Sredozemlju. Ovaj direktorij potreban je svakom rotaru, koji putuje, da bi mogao odmah naći klubove, njihove lokale i funkcionere i posetiti klub.

Iz direktorija za 1938—1939 donosimo neke podatke o broju klubova kako i o broju članova u pojedinim evropskim distriktima. Da bismo pak dobili još tačniju sliku o rotarstvu u Evropi, donosimo i relativnu gustinu rotarstva u Evropi. U tu svrhu smo upotrebili najnovije podatke Lige naroda u njezinom statističkom godišnjaku o broju stanovništva dotičnih zemalja po stanju na kraju godine 1936.

Evo podataka u sledećoj tablici:

	broj klubova	članova	stanovništvo u milionima	1 klub dolazi na — stanovnika
Vel. Britanija	457	21.931	47.2	103.000
Francuska	82	3.335	41.9	511.000
Čehoslovačka	40	1.254	15.2	325.000
Švedska	40	1.590	6.27	157.000
Italija	34	1.633	42.7	1,255.000
Danska	34	1.132	3.74	110.000
Jugoslavija	32	820	15.2	474.000
Holandija	31	1.042	8.56	276.000
Španija	27	?	—	—
Švica	24	1.021	4.2	174.000
Norveška	19	699	2.9	152.000
Belgija	17	915	8.3	490.000
Madjarska	12	310	9.0	749.000
Rumunija	9	259	19.4	2,158.000
Poljska	8	261	34.2	4,277.000
Finska	7	275	3.6	515.000
Bugarska	6	173	6.24	1,040.000
Egipat	6	219	15.86	2,643.000

Ova tablica pokazuje, da je najjači razvoj rotarstva u anglosaksonskim zemljama, odn. u zemljama, koje stoje s njima u uskim privrednim vezama i čija socijalna struktura liči Engleskoj. To su u prvom redu Skandinavске države. Interesantno je uporedjenje ovih brojeva sa Francuskom, koja je nešto zaostala ali se u poslednje vreme osnivaju tamo brojni klubovi. Relativno slabo je razvijeno rotarstvo u nekim agrarnim zemljama, jer tamo nema većih naselja te je stanovništvo još uvek pretežno na selu. I socijalna struktura ovih zemalja nije najpodesnija za rotarstvo, i ako smatramo, da ima baš rotarstvo u pogledu ublažavanja ovih razlika velikih zasluga i iskustava, koja bi se mogla primeniti u ovim zemljama.

VELIKI KLUBOVI

Sasma prirodno je da imamo velikih klubova najviše tamo gde je rotarstvo najstarije. U velike klube ubrajamo one koji imaju preko 100 članova. Takvih klubova imade najviše u USA, koji imaju za sobom znatan broj godina te su postepeno porasli do sadašnje veličine. Ukupno imade u svetu 234 klubova sa preko 100 članova, od toga 160 u USA. Veliki broj velikih klubova se nalazi u anglosaksonskim zemljama, tako n. pr. u Kanadi 11, u Velikoj Britaniji sa Irskom 21.

Nikoga neće iznenaditi da imade najveći broj članova naš najstariji klub u Chicagu. Chicaški klub imade prema izveštaju u direktoriju 590 članova, a postoji kako je poznato od godine 1905.

Iza chicaškog kluba dolaze prema broju članova klubovi u Clevelandu 437 (osnovan 1910), Philadelphiji 417 (osnovan 1910), Buffalu 415 (osnovan 1911) i Rochestru 409 (osnovan 1911). Ukupno ima 5 klubova sa preko 400 članova, a 14 klubova u USA ima od 300—400 članova.

Najveći klub van USA je u Torontu (Kanada) sa 417 članova (osnovan 1912 godine).

Navodimo i najveće klubove izvan anglosaksonskih zemalja sa godinom osnivanja i brojem članova:

	osnovan	broj članova
Antwerpen, Belgija	1920	137
Budimpešta, Madjarska	1925	126
Genova, Italija	1923	105
Havana, Kuba	1916	158
Helsinki, Finska	1926	100
Hongkong (Kina)	1930	113
Kopenhagen, Danska	1921	159
Lima, Peru	1921	122
Lyon, Francuska	1923	135
Mexico City, Meksiko	1921	138
Milano, Italija	1923	121
Montevideo, Urugvaj	1918	109
Osaka, Japan	1922	106
Oslo, Norveška	1922	104
Paris, Francuska	1921	224
Praga, Čehoslovačka	1925	110
Rio de Janeiro, Brazilija	1922	158
Roma, Italija	1924	127
Santiago, Čile	1924	171
San Paolo, Brazilija	1924	112
Shanghai, Kina	1919	127
Stockholm, Švedska	1926	106
Tokio, Japan	1920	202
Torino, Italija	1924	160
Valparaiso, Čile	1923	100
Zürich, Švajcarska	1924	116

Naša zemlja još nema velikih klubova, i ako su neki klubovi već postali dosta jaki. Dosada nije nijedan klub imao mnogo preko 50 članova. Ali kako je unutrašnja ekstenzija jedan od najvažnijih uslova za uspeh rotarsta, to će postepeno i naši klubovi zajedno sa razvojem naših velikih gradova postati veliki klubovi koji će još više doprinesiti svojim radom snaženju rotarskih ideja. D. P.

ČEHOSLOVAČKA, 66. DISTRIKT R. I.

Rad guvernera i distrikta

Rot. guv. dr. Kral je za vreme ferija posetio nekoliko klubova. Prisustvovao je medjuklupskom sastanku 6 i 7 augusta u Plzenu, kojem je prisustvo-

valo 120 rotara i članova njihovih porodica i koji je u svakom pogledu uspeo. Momentalno putuje s većom delegacijom naših rotara u Stockholm gde će prisustvovati IV pokrajinskoj konfe-

renciji za Evropu, Sev. Afriku i istočno sredozemno more u vreme 2—4 septembra 1958. Rot. guv. Kral je definitivno odredio vreme za sastanak predsednika i sekretara u Banskoj Bistrici za 24 i 25 t. m. U svom poslednjem guvernerskom mesečnom pismu piše, da ne samo što očekuje stoprocentno učešće predsednika i sekretara nego i veći broj ostalih rotara, čime bi se pokazala raširenost i prijateljstvo među čehoslovačkim rotarima. Banska Bistrica će nam nuditi krasnu okolinu za sastanak te ćemo moći ogledati jesenje lepote na Slovačkoj. Ne kaže se uzalud „Za života u Banskoj Bistrici, a po smrti na nebo“.

Rotary-club u Pisku je dostizao u 1957—58 prosečnog učešća na svojim sastancima od 95—96%. Za taj dokaz, kakvo pravo prijateljstvo i kakva harmonija vlada među Rotarima u Pisku, kao i zato kako klub savesno ispunjava svoje dužnosti, klub je dobio zasluženo priznanje i dvostruku pobedu: dobio je prelazni pehar za najveće učešće u našem srezu i sada još Rosanoffov lepi srebrni pehar za najveće učešće klubova u Evropi, Severnoj Africi i istočnom Sredozemnom moru (Sredozemlju). To odlikovanje našega kluba i pobeda u utakmici s tolikim klubovima je ponos za naš distrikt i ujedno ponos za sve rotare, koji treba da se ugledaju na piskeške rotare i po njihovom primeru da ispunjavaju svoje klupske dužnosti.

Rotari klub Mlada Boleslava je pogodio nenaknadiv gubitak. 15 augusta 1958 umro je član rot. Vaclav Klement osnivač čehoslovačke automobilske industrije, konstruktor mladoboleslavske automobilske fabrike, počasni gradjanin Mlade Boleslave i mesen, veliki dobrotvor omladine. Među nje-

govim brigama za omladinu navodimo izgradnju sirotišta s imenom bračnih drugova Klement za 1,500.000 Kč. a uz to i iznos za uzdržavanje od 1 milij., kao i fond za dalje obezbeđenje sirotinje 200.000 Kč.; gradnja doma za učenike i za uzdržavanje 100.000 Kč, a uz to još redovno dodaje godišnje dodatke za zgrade društva Studentski dom kr. Karla Krajača po 800.000 kruna. Na žalost dovršenje zgrade nije doživeo. U poslednjoj volji je odredio oko 5,500.000 Kč. za narodne i humane zavode, među kojima su na prvom mestu najveći iznosi za pomoć osirotelom i pomoći potrebnoj školskoj i studentskoj omladini. Ne samo klub u Mladi Boleslavi nego i sav naš distrikt je teško ožalošćen smrću rotara Klementa, koji će nam večito ostati uzor ljubavi prema bližnjemu.

Rad nekih naših klubova

Bratislava. — Priredili smo sastanak u banji Pieštany i izabrali za mesto, gde treba da se ustanovi novi klub. Na tom sastanku u prisustvu dama i banjanskih gostiju bilo je govoreno o ciljevima rotarstva.

Kremériž. Priredili smo s klubom u Uh. Hradištu međuklupski sastanak u planinskom domu Kluba čeških turista na Bunči, koji je odlično uspeo.

Ledeč nad Sazavom. Razgovarali smo kako da se ustanovi klub u Nemačkom brodu.

Marijanske Lazne. Na svim sastancima smo imali u gostima mnogo domaćih i stranih rotara.

Mielnik. Bivši guv. dr. Hyža predavao je o distriktnoj konferenciji u Beogradu, na kojoj je zastupao naš distrikt.

Rotarske radosti. Članovi kluba Sombor predali su lep dar kćerci predsednika svoga kluba, br. dr. Milenka Petrovića, prilikom njenog venčanja. Iskreno čestitamo!

PRETSEDNICI I TAJNICI KLUBOVA NAŠEG DISTRIKTA
ROTARY KLUB MARIBOR

Dr. Franc Stamol, zubni lekar,
pretsednik.

Udo Kasper, glavni urednik „Mariborer
Zeitung“, tajnik.

ROTARY KLUB KARLOVAC

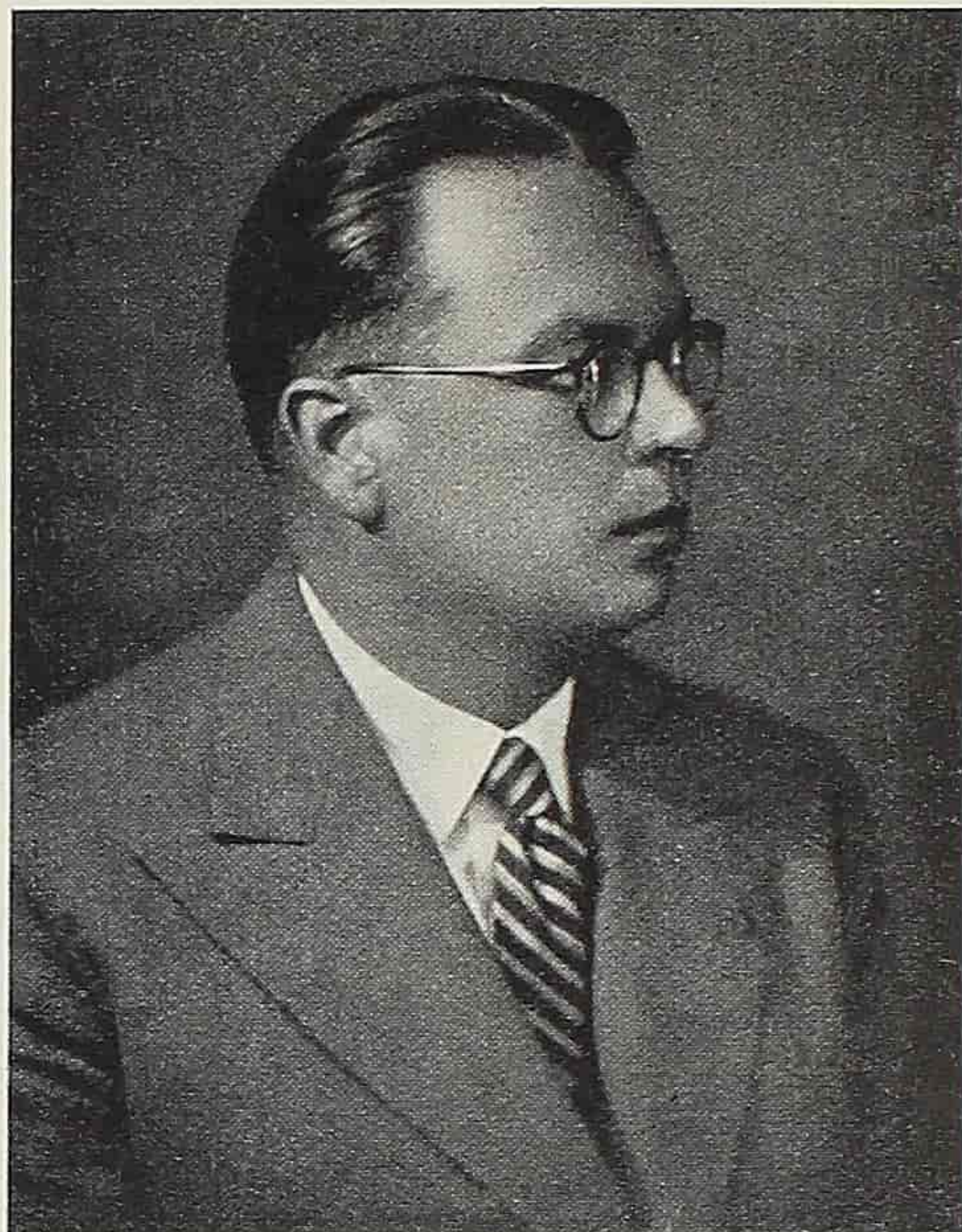

Stanko Kosem, direktor Karlovačke
tvornice koža, pretsednik.

Petar Košćević, uprav. tvornice glin.
crepa i opeke „Ilovac“, tajnik.

ROTARY
KLUB
ZAGREB

Ing. Radovan
Alaupović
direktor Acetica, d. d.,
tajnik

IZ NAŠEG DISTRIKTA

RAD NAŠIH KLUBOVA

BAČKA TOPOLA. — Sastanci u ovom mesecu su bili svi posvećeni drugarstvu s obzirom na okolnost, da su članovi našeg kluba većinom bili na lečenju i letnjem odmoru.

BEOGRAD. — U toku meseca augusta zbog toplog vremena, sastanci su održani kao Ladies' Night, sa damama, i posvećeni drugarstvu. Predavanja nije bilo.

ĆUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN. Da bi povećao svoju frekvenciju, uputio je svojim članovima jednu prijateljsku opomenu sa primedbom da će u buduću upravu klubova primenjivati klupska pravila prema članovima, koji neuredno pohađaju sastanke. Ova opomena imala je svog dejstva i frekvencija za mesec avgust se popravila na 75,75%. Na 67 redovnom sastanku frekvencija je iznosila 95%, što je do sada najveći postignuti postotak. — Brat Draškoci iz Svilajinca na svome putovanju kroz Gornju Resavu u romantičnoj okolini Strmostena pronašao je tra-

gove i vidne ostatke pećinskog prehistorijskog čoveka. U velikim pećinama otkrio je interesantne pećinske napise u zagonetnim hieroglifima i o tome je održao u klubu jedno veoma zanimljivo predavanje. Iduće godine, članovi našeg kluba se spremaju da pod vodjstvom br. Draškocija odu u Strmosten na letovanje i tamo ozbiljno da rade na istraživanju pojedinih pećina. — Br. Korber je sa svojim novim „Opelom“ napravio prvo veće putovanje. Iz Paraćina krenuo je preko Užica, Bosne do Splita i preko Plitvičkih jezera do Slovenačke. Povratnim putem išao je preko Senja duž obale sve do Dubrovnika i preko Kotora i Crne gore do Paraćina. Na putu do Splita i natrag pratio ga je brat Gattin. Obojica su na poslednjem sastanku opisali svoje utiske sa svog veoma interesantnog turističkog putovanja. — Na dan 30 augusta održan je prijateljski i drugarski sastanak u vinogradu brata Branka Golubovića blizu Paraćina. Gostoljubivi

domaćin Branko odlično je dočekaо braću i goste i zahvaljujući dobro spremljenoj trpezi i smederevki, braća su u veoma prijatnom i veselom raspoloženju dočekali ponoć.

DUBROVNIK. — U toku ovoga mjeseca održana su 4 sastanka od kojih 2 sa sestrama. Svi ti sastanci bili su u glavnome posvećeni drugarstvu, kao i ostali naši ljetni sastanci. Na prvom sastanku dali su referate iz zvanja: Brat Kresima Martin: „Privredne prilike na poluotoku Pelješcu i otoku Lopudu“, brat dr. Mirko Mladinov: „O sadašnjim zdravstvenim prilikama“, brat dr. Šime Mazić: „O cijenama benzina“, brat Barbieri Stijepo: „O poslovanju u apotekarskoj struci“, brat dr. Branko Bubalo: „O kolektivnom ugovoru između brodovlasnika i pomoraca“ i brat Drago Pogačić: „O gradjevinskoj djelatnosti i cijenama gradilišta.“

KARLOVAC. — Radio je ovog mjeseca na pripremama oko svoga vrlo uspjeloga medjugraskog sastanka na Plitvičkim jezerima, koji je bio održan dne 14. augusta o. g. Radi toga su do 14. augusta i ispala sva predavanja, već se govorilo o dnevnim prilikama. Medjugradski sastanak na Plitvicama opisan je na posebnom mjestu našeg glasila. Klub već sada misli na božićnu pripomoć, te provadja akciju, da ista što bolje uspije. Glavni štićenik ovoga kluba je „Dječje obdanište“ u Karlovcu, čiju djecu ovaj klub prilikom božićnih blagdana kompletno obuče i odjene. Tokom cijeloga mjeseca primao je ovaj klub izvještaje od svih domaćih klubova, te od klubova iz Francuske, Norveške i Švedske, Čehoslovačke i Bugarske, uz redovna američka glasila. Frekvenca bila je zadovoljavajuća, a rad uspješan.

ЛЕСКОВАЦ. — И месец август прошао је као и месец јули сав у знаку другарства, т. ј. састанци су одржавани редовно у башти Хотел Костића, са циљем гајење другарства. Скоро половина браћу била је на допусту, тако да озбиљног рада није могло

бити. Брат претседник, који је одмах по пријему дужности 1 јула отишао на шестонедељни допуст, вратио нам се последњег састанка месеца августа и одмах се осетило његово присуство. Исте вечери после одржаног кратког говора о програму рада у овој години, брат претседник је реферисао о свом путу по Јадрану и боравку на Зларину, као и о посети клуба у Шибенику и међуградском састанку истог клуба са клубом Сплит на Кркиним слаповима. Брат претседник се је доиста тамо осећао као међу својом браћом и нема речи да захвали на срдачном и братском пријему. За месец септембар заказана је седница управног одбора, на којој ће се донети важни закључци за рад клуба.

LJUBLJANA. — Prvi sestanek v avgustu nam je prinesel oficijelni obisk guvernerja br. dr. Slokarja. Z njim smo najprej pretresali v seji uprave ter odbora za naloge in cilje, kaj je potrebno za nadaljnje delo v našem klubu, nato pa je bil običajni meeting, katerega je v odsotnosti predsednika br. dr. Golie vodil podpredsednik br. Ljubić. Br. guvernerju smo izročili tudi darilo: lepo sliko br. Jakca, ki predstavlja slovenski kmečki ulnjak. Od R. C. Macclesfield (Anglija) smo prejeli zastavico. Br. Potočnik je predaval o delu Zveze narodov na gospodarskem in znanstvenem polju. — Na drugem sestanku nam je predaval br. Kos o beneški umetnostni razstavi „Biennale“, na kateri je bila letos prvič zastopana tudi naša država. Mogoče bi bilo pri tem našem prvem nastopu bolje, da bi pokazali več umetnikov z več deli. — Na tretjem sestanku smo imeli pester program; predavanje br. dr. Kmeta o življenju v zdravilišču kolonije della Salute Arnaldi v Uscii, ki je večja letoviška vas med Genova in Rapallom, 500 m nad morjem; guverner br. dr. Slokar nam je poročal o sestanku na Plitvičkih jezerih, br. Zdenko Knez o gospodarskem življenju v Ostmarki. — Najlepši ve-

čer, kakor ga že dolgo ne pomnijo anali našega kluba, pa smo doživeli na sestanku dne 24. avgusta. Razpravljali smo o temi „Bodočnost rotarstva“. Uvodno besedo je imel pastguverner br. dr. Krejči, za tem govorom pa se je razvila živahna razprava, ki je pokazala, kako živo smo interesirani na življenjskih vprašanjih rotarstva, ki so tudi življenjska vprašanja vsega človeškega sožitja. V debati je bilo izrečenih toliko pomembnih misli, da jih je težko naštetih v kratkem izvlečku, kaj šele nekoliko podrobneje navesti. Prav posebno pa nam je v tej debati prišlo prav drugo mesečno pismo br. guvernerja, ki je pokazalo, kako odličnega rotarskega ideologa smo dobili z njim. — Na zadnjem sestanku smo čuli najprej poročila br. guvernerja o inavguraciji v Brčkem, nato pa smo obravnavali zopet ustanovitev Rotary kluba v Kranju, za kar se že dalj časa trudimo. Predsednik br. dr. Golia nam je podal lepo sliko dveh važnih gospodarskih konferenc, zbor Centrale industrijskih korporacij na Bledu, ki je bil dne 4. avgusta, in zasedanje mešanega Jugoslovanskonemškega lesnega odbora, ki je bilo od 22. do 29. avgusta 1958 v Crikvenici.

MARIBOR. — Na prvem sestanku tega meseca smo imeli v naši sredi dragega gosta iz našega prestolniškega kluba, brata dr. Milana Glavinića iz Beograda. Čestitali smo našemu bratu pastprezidentu Krejčiju, katerega je odlikoval predsednik Č. S. R. z redom Belega leva za njegove velike zasluge za poglobitev gospodarskih in kulturnih odnošajev med našo in bratsko češkoslovaško državo. Predaval je br. Šorli o svojem potovanju po Hrv. Primorju, Dalmaciji in Bosni. — Drugi sestanek v avgustu je bil posvečen gospodarsko-kulturni reviji „Mariborski teden“. Predaval je br. Lipold o po-

menu te važne institucije. Po oficialnem delu sestanka so se podali bratje korporativno na post-meeting v Klešičivo kavarno na Marib. tednu. — Tretji sestanek nam je prinesel tri drage goste iz zdravilišča Slatina Radenci: br. Rudolfa Kneževića iz Zagreba, br. Kostu Kapamadjiho iz Subotice in br. Aleksandra Auferberja iz Osijeka. Razpravljali smo o naši Rotarski mizi v Rogaški Slatini, predaval pa je br. Rapotec o gospodarskih in kulturnih prilikah v Julijski krajini, posebej o Opatiji in na Reki. — Na zadnjem sestanku tega meseca smo slišali poročilo br. Marinića o letošnji hmeljski letini v Savinjski dolini ter poročilo br. predsednika o njegovem počitniškem potovanju po naši lepi domovini. — Po zaslugi našega br. Gračnarja se je v Rogaški Slatini zopet obnovila Rotarska miza našega kluba z rednimi tedenskimi sestanki. Sestanki (z damami) so vsak četrtek v hotelu Aleksandrov dom. Ta mesec so se udeležili sestankov bratje iz 9 domačih in 5 madžarskih klubov.

NIŠ. — Svi sastanci bili su radni a istovremeno posvećena je naročita pažnja drugarstvu. Predavanje održao br. B. Milošević pod naslovom „Emisione ustanove“, kao referat iz zvanja. Pročitano prvoklasno predavanje br. Mr. Emila Nikolića, Petrovgrad, pod naslovom „Farmacija i uticaj njezinih predstavnika na razvitak medicine i prirodnih nauka“. Br. Dr. Milan Sokolović referisao o radu inostranih klubova, a naročito o radu R. C. Tokyo, kao i o interesantnostima iz „The News Letter-a“. Br. Ing. T. Aritonović redovno referisao o radu bratskih klubova u našem distriktu. Referati su bili koncizni i u pravom smislu rotarski. Pokrenuto pitanje unutarne ekstenzije našega kluba. Rotarski sto u Niškoj Banji funkcionisao je osrednje, sa osrednjom frek-

Rotarske žalosti. Br. dr. Veljko Momirović, sreski načelnik u Subotici, član R. C. Subotica izgubio je majku, koja je nenadno umrla. Naše iskreno saučešće!

vencijom, te će se ovogodišnje iskustvo upotrebiti za dogodišnju banjsku sezonu. Br. Milan Sokolović pročitao je „Etičke propise rotarstva za poslovne ljude svih struka“, koje je umnožio i braći razdelio. Mesečna frekvencija je u porastu.

NOVI SAD. — Tokom meseca augusta članovi Kluba počeli su se vraćati sa letnjeg odsustva, te je s tim i rad u Klubu počeo ponova da uzima intenzivniji karakter. Prvi sastanak, s obzirom na velike vrućine, održan je u bašti „Park“ hotela i bio je posvećen drugarstvu. — Na drugom sastanku pastgouverner br. Vlada Belajčić održao je jedno veoma značajno i veoma interesantno predavanje „O turističkom i nacionalnom značaju Drine.“ Povodom ovog predavanja bilo je splavarenje niz Drinu, koje je organizovalo ovdašnje turističko-planinarsko društvo „Fruška Gora.“ — Treći sastanak održan je sa sestrama, ali je i on imao čisto radni karakter. Na ovom sastanku uveden je u članstvo br. Veselin Petrović, bivši član R. C. Topola i St. Kanjiža. Brata Petrovića prikazao je br. vlad Belajčić a zatim je br. Stojan Radović podneo koncizan koreferat prema veoma interesantnom predavanju br. Ivana Kristiforovića iz RC Sombor „O Švedskoj, Švedjanima i švedskom Štokholmu.“ — Na četvrtom sastanku izvršen je izbor odbora i pododbora i pristupljeno je pripremanju za izradu programa za ovu rot. godinu.

PETROVGRAD. — Većina naše braće su ovoga meseca bili na putovanju, i koristili prilike posećujući bratske klubove, sklapali nova poznanstva i prijateljstva; posete su učinjene Rotari klubovima Venecija, Trst, Split, Beograd, Pančevo, Sušak-Crikvenica i Karlovac-Plitvice. — Predavanja nisu održavana, već su sastanci ispunjeni interesantnim referatima o utiscima pojedine braće na svojim putovanjima, po našoj domovini i inostranstvu. — Br. Radanov-Radičev je prilikom posete

Rotari klubova u Veneciji i Trstu predao zastavice našega kluba.

SLAVONSKI BROD. — Klub je tek u drugoj polovini meseca augusta mogao započeti ponovno s intenzivnim radom, kad se većina članova povratila s ljetnog odmora. Zbog toga je i frekvencija razmjerno slaba, jer su naročito u prvoj polovini brojni članovi bili odsutni. Dne 22. augusta održao je br. ing. Švigel veoma interesantno predavanje „O utiscima sa puta po Čehoslovačkoj i Njemačkoj“ koje je pobudilo sveopći interes. U smislu odredbe R. I. posvećena je večer dne 29. o. m. „Služenju u zvanju.“ Početkom meseca septembra sastat će se svi pododbori, a isto tako je već izradjen program predavanja tokom ovog polugodišta.

SOMBOR. — Mesec august protekao je u glavnom u znaku letnjeg odmora u kome je veći broj braće išao na odsustvo. Br. Isa Popović pročitao je istraživanje Dra Moce Stojkova „O Srbinu Somborcu koji u Beču ima spomenik i ulicu“ iznoseći interesantne ratne podvige Kultšickog za vreme turskog opseđanja ovih krajeva. Br. Milenko Petrović održao je vrlo interesantno predavanje, prikazujući plastično najnoviju metodu odredjivanja količine hormona u organizmu, dok je br. Miloš Lepedat iscrpno referisao o najnovijim privrednim vestima; konačno apelovano je na razne pododbore da podnesu svoje predloge za program da bi se početkom septembra moglo pristupiti ozbiljnom radu.

STARA KANJIŽA. — U toku meseca augusta održano je pet sastanaka. Sastanci su držani u letnjoj bašti hotel Molvay. Zbog toplog vremena i odsutnosti mnogih članova svi sastanci, koji su održani, posvećeni su drugarstvu.

SUBOTICA. — Radi letnog odsustva i odmora klub nije još započeo ozbiljnim radom u samom okviru kluba. — Medjutim braća, koji su članovi novo osnovanog „Udruženja za unapredjivanje privrede grada Subotice“ neumorno rade u sprovođenju svog širokog

programa. — Sekcija ovoga udruženja „Subotička privredna nedelja i Izložba“ pod predsedništvom našega pastpredsednika brata Dezidera Rotha stalno zasedava i očekivati je, da će izložba subotičkih poljoprivrednih, zanatskih i industrijskih proizvoda nadmašiti sve ranije slične priredbe. — Tokom same Izložbe, koja će se održati od 9. do 16. oktobra o. god. održaće se niz kulturnih, nacionalnih i sportskih priredaba. Za samu izložbu vlada već sada veliko interesovanje u celoj Vojvodini. — Oprostili smo se bratom Kostićem, koji je po zvaničnoj dužnosti premešten u Novi Sad, koji ali ostaje naš član time, što će posete kod bratškog kluba u Novom Sadu ulaziti u njegovu frekvencu kod nas. — Brat Conen prikazao nam je uspeo film snimljen povodom naše „Zimske akcije“, dok nam je gost g. Schreger prikazao vrlo zanimiv i lep film u prirodnim bojama „Od Londona preko Švajcarske, Alpa i Dolomita u Suboticu“. Na kino večeri prikazan je medju ostalim i vrlo poučan francuski film iz zadruškog života, koji je braću zadrugare upravo oduševio i vjerujemo, da posledice neće izostati.

SUŠAK. — Tokom meseca augusta klub nije mogao razviti veliku djelatnost, budući da je veliki broj članova bio odsutan, radi godišnjih dopusta. Zato ćemo nastojati još tokom septembra, da nadoknadimo ono što se nije dalo postići u augustu. Dne 14. augusta održan je na Plitvičkim jezerima medjugradski sastanak, na kojemu je naš klub učestvovao sa 6 svojih članova. Ovaj je sastanak u svemu uspeo kao velebna manifestacija rotarskog bratstva. Tokom meseca nije održano niti jedno predavanje, već je samo brat dr. Ivo Lipovšćak u prevodu iznjevio članak Tom Mahoney-a iz juliskog broja „Rotariana“, „Čudo železnih plućiju“. Sa svojeg posjeta dne 8. augusta R. C. Interlaken, doneo nam je br. Ing. Zlatko Prikril zastavicu tog kluba. Mi smo se R.

C. Interlaken na lijepome daru posebno zahvalili, pa ćemo uzvratiti zastavicu našeg kluba. Za nevoljne sabrano tokom meseca dinara 1031'—.

ŠIBENIK. — U mesecu augustu naš je klub održao 4 sastanka, koji su bili od braće slabo posjećeni i to obzirom na okolnost da su skoro svi odsutni iz Šibenika, frekvencija svakog sastanka iznosi 50%, tako da je i cijela mesečna frekvencija ostala sa 50%. — Naš klub sudjelovao je preko svojih članova predsjednika brata Žaja, Komesarovića, Wonka, Jakovljevića, medjugradskom sastanku na Plitvičkim jezerima, gdje su u društvu sa ostalom braćom u radu i zabavi proveli veoma ugodne dane. — Kao goste imali smo brata Košćevića iz R. C. Karlovca i brata Usmijana iz R. C. Čuprija. Naš član brat Miloš Šupuk bio je u ovom mesecu stalnim posjetiocem rotar. stola u Rogaškoj Slatini. — Budući se ljetna sezona primiče kraju to će i rad malo po malo oživjeti, jer će se sva braća povratiti sa svojih ljetovališta.

VELIKA KIKINDA. — Usled odsutnosti većeg broja članova na letnjem odmoru u toku meseca augusta, na redovno održanim sastancima pretresala se u glavnom samo prispela pošta i vodili su se prijateljski drugarski razgovori. Jedino je brat Dr. Brozović održao jedino uspelo predavanje o slinavki i šapu i to povodom pojave ove epidemije u našim krajevima. Tek pred kraj meseca se oseća življi rad ukoliko je obavljeno popunjavanje pojedinih Odbora i rešavano o aktuelnim pitanjima Kluba. Sačinjen je raspored predavanja odnosno od strane Uprave predložena su pojedinim članovima teme o kojima bi imala da se drže predavanja. Rešeno je da se ovdašnjem Sokolskom društvu u svrhe Sokolske Petrove petoljetke dade kroz pet godina prilog od godišnjih 500 dinara.

VUKOVAR. — Izvršujući sugestije, koje je nova Uprava kluba predložila Glavnoj skupštini prilikom svoga na-

stupa u novoj rotarskoj godini, ovaj mjesec je bio posvećen u glavnom predavanjima koja su održali predavači van kluba. Tako je na sastanku od 15. VIII. o. g. predavao g. prof. Klaić o našem dubrovačkom pjesniku Ivanu Gunduliću a na sastanku od 22. VIII. o. g. sveučilišni asistent, g. dr. Bauer iz Zagreba i sveučilišni profesor, gosp. dr. Schmidt iz Tübingena o prehistorijskim iskapanjima na Gradu u Vučedolu kod Vukovara. Ovom posljednjem sastanku prisustvovalo je i 12 članova iz R. C. Osijek s pretsjednikom, bratom dr. Milerom na čelu, tako da je ovo veče imalo značaj medjugradskoga sastanka, koji je bio prožet izražajima drugarske topline između naša dva kumovska kluba. — Dobar dio rada našega kluba u ovom mjesecu bio je namijenjen pripremama oko inauguracije R. C. Brčko, koja je obavljena 27. VIII. o. g. vrlo svečano u prisutnosti samoga brata guvernera, dra Ivana Slokarja i izaslanika nekoliko R. klubova našega distrikta. Iz našega kluba učestvovalo je na toj inauguraciji 10 članova. I ovom prilikom se radujemo da nam je uspjelo, zahvaljujući uglavnom naporima našeg pastpretsjednika, brata Tome Maksimovića, uvesti još jednu jedinicu u naš jugoslavenski rotarski distrikt. — Dana 27. VIII. provela su braća iz našega kluba izvjesno vrijeme sa bratom guvernerom, koji se idući na inauguraciju u Brčko, zadržao u Borovu da razgleda preduzeće Bata. Tom zgodom nas je brat guverner upoznao i s nekim rotarskim stvarima. — Na sastanku od 29. VIII. o. g. podnio je zanimiv izvještaj o svojim posjetama rotari klubovima u inozemstvu bivši pretsjednik Wachslar, koji nam je donio 5 zastavica iz ovih klubova: Strasburga, Basela, Ostenda, Antwerpena i Luxemburga. S ovim zastavicama znatno se umnožila naša prilično bogata zbirka rotarskih zastavica. Na tom istom sastanku oprostio se dirljivim riječima od kluba brat prof. Ivo Klarić, koji zbog premeštaja napušta naš klub.

ZAGREB. — Sastanak od 1. augusta bio je ispunjen vrlo interesantnim referatom gosta rot. dra Tonka Šoljana, člana Rotary kluba Split. Referat je medjutim objavljen u Jugoslavenskom Rotaru. Na sastanku od 8. augusta pretsjednik dr. Marković, koji je boravio neko vrijeme u švajcarskoj i tom prilikom posjetio Rotary klub Interlaken i „camp“ rotarske mladeži, priredjen po 54. distriktu u Grindelwaldu, pričao je o svojim utiscima. Sin pretsjednikov učestvuje u camp-u. Na mitingu Rotary kluba Interlaken predao je pretsjednik našu zastavu i održao kratko predavanje o Jugoslaviji i o stanju Rotarstva kod nas. Rot. van Dissel, član R. C. Eindhoven (Holandija), koji je posjetio sastanak od 22. augusta, predao nam je zastavu svog kluba. U svom govoru naglasio je naročito vanredan utisak što ga je u kratko vrijeme boravka medju nama dobio o našoj zemlji. Rot. dr. Stjepan Mlinarić prikazao je u opširnom izvještaju medjugradski sastanak na Plitvičkim jezerima, priredjen inicijativom Rotary kluba Karlovac. Tajnik ing. Alaupović iznio je u preglednom referatu događaje na ovogodišnjoj konvenciji u San Francisco. U ponedjeljak 29. augusta otvorena je u okviru „tjedna kulture“ po rot. dru. Teodoru Peičiću, načelniku grada Zagreba, izložba Augusta Šenoae, pa je pretsjedatelj izrazio na sjednici u ime kluba hvalu r. dr. Peičiću na ovoj lijepoj akciji gradske općine. Rot. dr. Poduje izvjestio je o radu italijanskih Rotary klubova. Rot. Josip Horvath opisao je u lijepom i zanimivom referatu posjet „Biskupijama“ kraj Knina, istaknuvši značenje ovoga historijskog kraja. Po nacrtu rot. Ivana Meštovića sagradjena je na Biskupijama zavjetna crkva Kralja Zvonimira, koja će u najskorije vrijeme biti posvećena. Rot. Horvath pokazao je i nekoliko lijepih snimaka iskopine i nove crkve. Za stradale od požara u selu Kolarcu votirao je klub svotu od din 2000.—

ZEMUN. — Klub je održao 4 redovna i jedan vanredni medjugradski sastanak (kao Ladies night) sa R. C. Beograd u prostorijama R. C. Zemun. Obzirom na letnu sezonu, sezonu odmora, klub nije mogao pokazati veliku delatnost ali pored toga frekvencija je bila 58.65% i održana su tri predavanja i to:

11. VIII. Nikola Benko o 50-godišnjici tvornice „Bayer“; 18. VIII. Aleksander Popović o XII. Kongresu izdavača koji je održan jula meseca u Leipzigu i Berlinu; 25. VIII dr. Petar Marković o istoriji Zemuna prilikom skoro pronađenih iskopina.

PROMENE U ČLANSTVU:

NOVI ČLANOVI:		
Mesto, ime, prezime i zanimanje	Klasifikacija	Adresa: poslovna privatna
NOVI SAD: 1. Veselin Petrović, viši savetnik banske uprave	Socijalnohigijenska služba Public health service	Generala Vasića 14, tel. 20-91 Cara Nikole 2
ISTUPILI IZ KLUBA:		
BAČKA TOPOLA: Dr. Narcis Julije, lekar		
VUKOVAR: Prof. Ivo Klarić, zbog premeštaja		

OSNOVANO 1876

Medjunarodni spedijski biro u Ljubljani
R. RANZINGER

Brzjavna adr. Ranzinger

Telefon: 20-60, 31-60

Vlastiti konces. carinskoposrednički biro. — Skladišta sa direktnom vezom sa prugom drž. železnica. — Zastupstva u svim trgovačkim i industrijskim centrima u državi i inostranstvu

DELNIŠKA DRUŽBA PIVOVARNE UNION V LJUBLJANI

priporoča svoje izborne izdelke

svetlo in črno pivo

Pivovarna v Ljubljani, telefon števil. 23-10 in 23-11

Glavna zaloga v Mariboru, telefon števil. 20-23

Zaloga v vseh večjih krajih dravske banovine

GDE SE SASTAJU I GDE OTSEDAJU ROTARI?

<p>BAČKA TOPOLA KAFANA BAKAJI (utorak, 20 h)</p>	<p>MARIBOR KAZINO VEL. KAVARNA Café-Restaurant-Bar (ponedeljak, 20 h)</p>
<p>BANJA LUKA HOTEL PALACE (petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, kafana</p>	<p>NIŠ HOTEL »PARK« (sreda, 20 h) topla i hladna tekuća voda, naj- moderniji komfor, garaža, cen- tralno grejanje itd.</p>
<p>BEOGRAD HOTEL SRPSKI KRALJ (poned., 20 h) topla tekuća voda, centr. gre- janje, vodeći hotel u Beogradu</p>	<p>NOVI SAD TRGOVAČKI DOM (petak, 20 h)</p>
<p>BITOLJ GRAND HOTEL JEVTIĆ (sreda, 20 h) vodeći hotel u Bitolju, tekuća voda u sobama, garaža</p>	<p>OSIJEK GRAND HOTEL (četvrtak, 20 h)</p>
<p>ČUPRIJA-JAGODINA-PARAĆIN KANTINA ŠEĆERANE (petak, 20 h)</p>	<p>PANČEVO PIVARA WEIFERT (sreda, 20 h)</p>
<p>DUBROVNIK GRAND HOTEL IMPERIAL (četvrtak, 20 h) vodeći hotel u Dubrovniku</p>	<p>PETROVGRAD HOTEL VOJVODINA (sreda, 20 h)</p>
<p>KARLOVAC VELIKA KAVANA (ponedeljak, 20 h)</p>	<p>SARAJEVO Vodeći HOTEL EVROPA hotel topla i hladna tekuća voda, (poned., 20 h) centralno grejanje, garaža itd.</p>
<p>LESKOVAC HOTEL KOSTIĆ (četvrtak, 20 h) tekuća voda u sobama</p>	<p>SKOPLJE HOTEL BRISTOL (petak, 20 h) topla i hladna tekuća voda, centr. grejanje, garaža itd.</p>
<p>LJUBLJANA GRAND HOTEL UNION (sreda, 20 h) topla i hladna tek. voda, centr. grej., vodeći hotel u Ljubljani</p>	<p>SLAVONSKI BROD HOTEL CENTRAL (ponedeljak, 20 h)</p>

SOMBOR HOTEL LLOYD (utorak, 20 h)	VARAŽDIN GRAND HOTEL NOVAK pionir hotel svih staleža (petak, 20 h)
SPLIT HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda: kafana itd. (sreda, 20:50 h)	VELIKA KIKINDA U klupskim prostorijama Francuskog kluba u domu Kralja Petra Oslobodioca (sreda, 20 h)
STARA KANJIŽA HOTEL MOLVAI (ponedeljak, 19:50 h)	VINKOVCI HOTEL LERNER (utorak, 20 h)
STARI BEČEJ HOTEL IMPERIAL tekuća voda, centralno grejanje, garaža (petak, 20 h)	VRŠAC HOTEL SRBIJA (utorak, 20 h)
SUBOTICA RESTAURANT LLOYD (sreda, 20 h)	VUKOVAR GRAND HOTEL (nedeljak, 20 h)
SUŠAK PARK HOTEL (sreda, 20 h)	ZAGREB GRAND HOTEL ESPLANADE vodeći hotel u Zagrebu (ponedeljak, 20 h)
ŠIBENIK GRAND HOTEL KRKA tekuća voda, centr. grejanje garaža itd (četvrtak, 20:50 h)	ZEMUN HOTEL CENTRAL topla i hladna tekuća voda, centralno grejanje, garaža itd. (četvr., 20 h)

„Croatia“

TVORNICA PORTLAND CEMENTA D. D.

Zagreb, Palmotićeva ul. 56

BR. TEL. RAVNATELJSTVA 23-357. POSLOVNICE 23-358

PROIZVADJA

„CROATIA“ PORTLAND I „CROATIA“ SPECIAL CEMENT

BROJ KLUBOVA PO STANJU 1. JULA

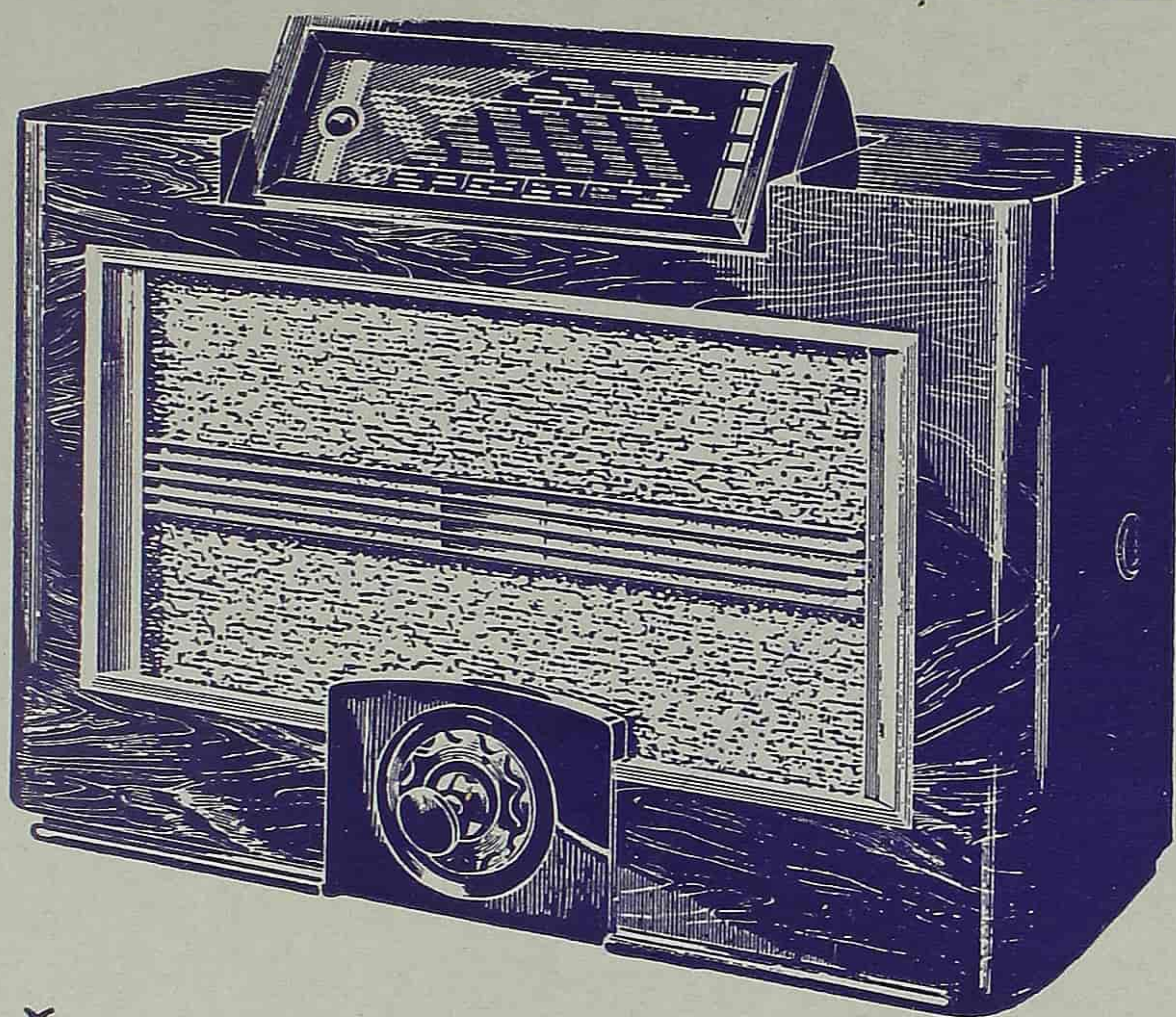
	1928	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	1936	1937	1938
Vel. Britanija i Irska	286	317	335	352	362	374	390	402	419	439	457
Španija	15	15	17	18	19	22	26	28	28	27	27
Francuska	18	25	29	35	38	47	52	60	64	73	82
Norveška	5	5	6	8	9	9	13	14	16	19	19
Danska	4	7	12	16	17	21	25	27	30	31	34
Holandija	8	12	15	17	20	24	24	24	25	28	31
Belgija	8	11	11	11	11	10	11	12	14	17	17
Italija	17	20	22	25	26	26	28	31	31	32	34
Švica	16	18	20	20	20	21	23	23	23	23	24
Austrija	6	7	9	10	10	11	11	11	11	11	—
Čehoslovačka	11	23	26	28	29	33	34	39	42	46	47
Portugal	1	1	1	1	2	2	4	4	4	4	5
Madjarska	2	4	4	7	7	10	12	12	12	12	12
Švedska	3	5	6	7	9	11	14	24	29	31	40
Finska	1	2	2	3	3	4	5	5	6	6	7
Nemačka	3	7	15	23	31	36	37	39	40	42	—
Grčka	—	1	1	1	1	1	1	2	2	3	3
Egipat	—	1	2	2	2	2	3	3	3	3	6
Palestina	—	1	1	1	1	2	2	3	3	3	3
Jugoslavija	—	2	5	12	13	15	18	19	24	31	32
Rumunjska	—	2	2	4	4	5	7	7	9	9	9
Luksemburg	—	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Alžer	—	—	2	2	2	3	3	3	3	3	4
Maroko, franc. zona	—	—	1	1	1	2	2	2	2	2	2
Estonija	—	—	—	1	1	1	2	2	2	2	3
Poljska	—	—	—	1	1	1	4	6	8	8	8
Saar (od 1954 Nem.)	—	—	—	1	1	1	—	—	—	—	—
Gdansk	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	—
Libanon	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1	1
Maroko (medjunar. zona)	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1
Latvija	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1
Maroko (špan. zona)	—	—	—	—	—	1	1	1	1	1	1
Bugarska	—	—	—	—	—	1	1	1	2	5	6
Litva	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	2
Island	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1	1
Tunis	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Monako	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Sirija	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Alexandrette	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Sudan	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Ukupno	403	486	545	608	643	701	759	811	861	920	925
Od toga:											
Vel. Britanija i Irska	286	317	335	352	362	374	390	402	419	439	457
Kont. Eur. itd.	117	169	210	256	281	327	369	409	442	481	468

(Mitteilungsblatt europskog sekretarijata u Zürichu br. 2 za godinu 1958-1959 od 16. augusta 1958 god.).

PRISUSTVOVANJE NA KLUPSKIM SASTANCIMA

IZVEŠTAJ ZA MESEC AUGUST 1938 GOD.

Redni broj	IME KLUBA	Broj članova konec meseca	Broj održanih sastanaka	Prosečni broj pris. članova	Prosečni mes. postotak	Sastanci sa 100% prisut.	Primedbe
1	Bačka Topola . . .	17	5	14.40	84.67	0	
2	Banja Luka . . .	15	4	9.50	63.30	0	
3	Beograd	54	5	16.60	30.74	0	
4	Bitolj	19	5	10.80	56.84	0	
5	Brčko	15	6	13.—	86.66	1	
6	Čuprija-Jagodina- Paraćin	20	4	14.75	73.75	0	
7	Dubrovnik	19	4	11.75	61.84	0	
8	Karlovac	24	5	22.80	95.—	0	
9	Leskovac	21	4	13.50	64.28	0	
10	Ljubljana	38	5	27.60	72.63	0	
11	Maribor	44	4	33.25	75.57	0	
12	Niš	17	5	13.—	76.47	0	
13	Novi Sad	36	4	20.50	57.75	0	
14	Osijek	31	4	25.—	80.63	0	
15	Pančevo	30	5	25.40	84.18	0	
16	Petrovgrad	24	5	20.20	84.17	0	
17	Sarajevo	30	5	17.40	58.07	0	
18	Skoplje	29	4	14.20	49.11	0	
19	Slavonski Brod	20	4	15.70	78.75	0	
20	Sombor	17	5	12.80	76.51	0	
21	Split	20	5	10.80	55.—	0	
22	Stara Kanjiža	21	5	11.06	55.33	0	
23	Stari Bečej	19	4	15.—	76.85	0	
24	Subotica	30	5	20.20	67.35	0	
25	Sušak	31	5	19.40	62.58	0	
26	Šibenik	18	4	9.—	50.—	0	
27	Varaždin	25	4	18.—	71.—	0	
28	Velika Kikinda	17	5	11.04	67.05	0	
29	Vinkovci	16	5	12.20	76.25	0	
30	Vršac	20	5	13.60	68.—	0	
31	Vukovar	17	4	16.25	95.59	1	
32	Zagreb	51	4	22.25	51.50	0	
33	Zemun	26	4	15.25	58.65	0	
	Ukupno	834		546.20	2265.77	2	
	Prosečno	×	×	16.55	68.66	×	

Čudo radio tehnike

PHILIPS „Mazurka 890“

Radio - automat, prijemnik sa svim rafinementima moderne radio tehnike! Ekskluzivni pronalasci ovog prijemnika iznenadiće i najvećeg probirača.

Pregledajte bez obaveze ovo čudo kod naših trgovaca

P H I L I P S R A D I O

»Slavija«

JUGOSLOVANSKA ZAVAROVALNA BANKA
D. D.

BEOGRAD, ZAGREB, LJUBLJANA,
SARAJEVO, NOVI SAD, OSIJEK
GENERALNO RAVNATELJSTVO V LJUBLJANI

3500

SARADNIKA

IZRAĐUJE NEDELJNO

150.000 PARI

DOBRE I JEFTINE OBUĆE

550

PRODAVNICA

IZRAĐUJEMO PRVORAZREDNE
GUME ZA AUTOMOBILE, MOTO-
CIKLE I BICIKLE, U NOVO
UREĐENIM RADIONAMA U
NASOJ TVORNICI U BOROVU.

JUGOSL. TVORNICE GUME I OBUĆE D.D. BOROVO

Rata